

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УКРАЇНСЬКА БІБЛІОТЕЧНА АСОЦІАЦІЯ**

**Всеукраїнська студентська
науково-практична конференція**

БІБЛІОТЕКА

В ЦИФРОВОМУ
МЕДІАСВІТІ

25 вересня 2015 року

м. Київ

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Українська бібліотечна асоціація

БІБЛІОТЕКА В ЦИФРОВОМУ МЕДІАСВІТІ

Присвячується 20-літтю Української бібліотечної асоціації

Матеріали
Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції

25 вересня 2015 року
м. Київ

Київ – 2015

УДК 02(063)
ББК 78.3
Б 59

*Рекомендовано до друку кафедрою реклами та зв'язків з громадськістю
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 1 від 27 серпня 2015 р.)*

Б 59 **Бібліотека в цифровому медіасвіті** : присвячується 20-літтю Української бібліотечної асоціації : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф., 25 верес. 2015 р., / М-во освіти і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка ; Укр. бібл. асоц. ; уклад.: М. В. Макарова, Л. С. Прокопенко, В. Є. Сошинська ; орг. ком.: О. Є. Бондарева [та ін.]. – Електрон. вид. – Київ, 2015. – 74 с.

ISBN 978-617-658-013-3

Електронне видання вміщує доповіді та виступи учасників Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, що представляють вищі навчальні заклади Києва, Канева, Одеси, Рівного.

У матеріалах збірника розкрито бачення ролі бібліотек в цифровому медіасвіті, подано кращий досвід українських та зарубіжних бібліотечних установ. Своє відображення у збірнику знайшли напрями розвитку, проблеми та підсумки з актуальних питань книгознавства, видавничої справи та книгорозповсюдження.

УДК 02(063)
ББК 78.3

ISBN 978-617-658-013-3

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015
© Українська бібліотечна асоціація, 2015
© Автори публікацій та наукові керівники, 2015
© Свізева І., дизайн обкладинки, 2015

Організаційний комітет

Голова оргкомітету	<i>О. Є. Бондарева</i> , директор Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор
Заступники голови:	<i>О. В. Єременко</i> , заступник директора Гуманітарного інституту з науково-методичної та навчальної роботи Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор <i>А. Л. Стеблецький</i> , заступник директора Гуманітарного інституту з наукової роботи Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент <i>Г. В. Горбенко</i> , завідувач кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент <i>Я. Є. Сошинська</i> , доцент Національного технічного університету України «КПІ», виконавчий директор Української бібліотечної асоціації, кандидат історичних наук, доцент
Відповідальний секретар:	<i>В. Є. Сошинська</i> , кандидат наук із соціальних комунікацій
Члени оргкомітету:	<i>В. А. Зотова</i> , директор бібліотеки Київського університету імені Бориса Грінченка, <i>М. В. Макарова</i> , кандидат культурології, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка, <i>Л. С. Прокопенко</i> , кандидат історичних наук, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка, <i>Т. І. Поліщук</i> , викладач кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка

ЗМІСТ

<i>Сошинська Я. Є.</i> <u>Сучасна бібліотека: від кризи до сталого розвитку</u>	6
---	---

Розділ I

БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО І БІБЛІОГРАФОЗНАВСТВО

<i>Барон І. В.</i> <u>Методика підготовки книжкових виставок у дитячих бібліотеках</u>	7
<i>Івченко А. Ф.</i> <u>Львівський бібліотечний форум: історія і здобутки</u>	10
<i>Кирієнко Л. М.</i> <u>Використання дитячими бібліотеками Чернігівщини комп'ютерних та інноваційних технологій у популяризації краєзнавчої літератури</u>	14
<i>Коляда Л. А.</i> <u>Бібліотечне краєзнавство як компонент патріотичного виховання сучасної молоді</u>	17
<i>Максименко О. С.</i> <u>Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка в електронному просторі</u>	19
<i>Ніколаєнко К. О.</i> <u>Маркетинг і менеджмент бібліотечно-інформаційної діяльності</u>	22
<i>Ражик Л. В.</i> <u>Рекламна діяльність Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки</u>	24
<i>Хімейчук В. М.</i> <u>Локальні бібліографічні бази даних Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки</u>	27
<i>Хоменко Г. Ю.</i> <u>Веб-сайт Української бібліотечної асоціації у дзеркалі жанрів бібліотечної журналістики</u>	30
<i>Хомич Н. А.</i> <u>Веб-сайт бібліотечної установи як елемент інформаційно-аналітичного забезпечення</u>	33
<i>Цюра М. А.</i> <u>Бібліотекар-бібліотерапевт: матеріали до розробки кваліфікаційних вимог</u>	37
<i>Чумак А. С.</i> <u>Деякі аспекти розвитку рекомендаційної бібліографії у бібліотеках для дітей</u>	39

Розділ II
КНИГОЗНАВСТВО, ВИДАВНИЧА СПРАВА І
КНИГОРОЗПОВСЮДЖЕННЯ

<i>Галака Я. В.</i> <u>Критерії видавничої культури навчального посібника</u>	42
<i>Захарчук О. В.</i> <u>Специфіка редакторської підготовки перекладних науково-популярних видань</u>	45
<i>Лобанова Є. Л.</i> <u>Розвиток книгодрукування у Франції (XV – XVIII ст.)</u>	47
<i>Мальцева О. А.</i> <u>Розвиток сервісів книгарні «Сяйво книги»</u>	50
<i>Озеранська М. Р.</i> <u>Роль автора у підготовці видавничої продукції (на прикладі видання книг Віри Вовк)</u>	52
<i>Падалка Г. В.</i> <u>Особливості книжкової Інтернет-торгівлі (на прикладі інтернет-магазинів «Книгарня «Є» та «Читайка»)</u>	56
<i>Рудніцька А. А.</i> <u>Художні засоби оформлення дитячих періодичних видань (на прикладі журналу «Пізнайко»)</u>	60
<i>Ткачук О. О.</i> <u>Аналіз асортименту та масових заходів «Київського Будинку Книги»</u>	64
<i>Ярмак Н. А.</i> <u>Історія видавничої справи Білорусі: XVI – XVIII століття</u>	66
<u>Автори публікацій</u>	70
<u>Наукові керівники</u>	72

СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА: ВІД КРИЗИ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Кожен історичний період розвитку держави відповідним чином позначається на місії та пріоритетах діяльності бібліотек як важливих суспільних інституцій. Нині бібліотекарі та бібліотечні заклади приймають виклики, породжені кризою, та спільно з громадою здійснюють пошук рішень для подолання існуючих проблем і загроз. Застосовуючи інноваційний менеджмент, активні бібліотекарі отримують можливості для перетворення своїх книгозбірень у мобільні, креативні, ініціативні центри освіти, науки, культури, дозвілля.

Сучасні бібліотеки покликані захищати демократичні цінності, сприяти доступності інформації та протидіяти цензурі, сприяти збереженню й доступу до культурних і духовних надбань українського народу й народів світу, створювати гармонійний комунікаційний простір для суспільної взаємодії, формування активних громадян та ціннісних орієнтирів суспільства, активно включатися у процеси економічного і соціального розвитку місцевих громад.

Очевидно, що бібліотечна справа України потребує якісних змін, які мають відбуватися у контексті структурної трансформації нашої держави. Важливо, щоб прагнення змін було пріоритетним та усвідомленим для більшості бібліотечних фахівців та знайшло своє чітке відображення у програмних документах, підтриманих Урядом, як-то Стратегія розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року.

Не викликає сумнівів, що сталий розвиток демократичного громадянського суспільства, дотримання прав і свобод людини, примноження людського, соціального, інтелектуального, технологічного, природного та фінансового капіталів нашої країни, реалізація державної політики неможливі без сучасних бібліотек. І для цього бібліотекам необхідна законодавча й фінансова підтримка, достатнє ресурсне забезпечення, у т. ч. наявність кваліфікованого й ініціативного персоналу, комфортних й технічно оснащених приміщень, інтеграція бібліотек у сучасну інформаційну інфраструктуру.

Українська бібліотечна асоціація закликає всю професійну спільноту до тісної й активної співпраці з владою і громадою, що дозволить нам спільно подолати кризу і створить необхідні умови для сталого розвитку українського суспільства та підвищення якості життя.

Час діяти!

Сошинська Я. Є.,

*доцент Національного технічного університету України «КПІ»,
виконавчий директор Української бібліотечної асоціації
кандидат історичних наук, доцент*

Розділ I
БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО І БІБЛІОГРАФОЗНАВСТВО

УДК 027.625:021.4

Барон І. В.

студентка 4 курсу,

спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник:

Сошинська В. Є.

доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Київського університету імені Бориса Грінченка,

кандидат наук із соціальних комунікацій

**МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ КНИЖКОВИХ ВИСТАВОК
У ДИТЯЧИХ БІБЛІОТЕКАХ**

Сьогодні у бібліотечній практиці існують різні погляди та тенденції розвитку такої традиційної форми наочної популяризації літератури, як книжкові виставки. Максимальне спрощення її структури, демонстрація літератури під однією загальною назвою (темою) перетворюють виставку скоріше на перегляд літератури, що для дитячої бібліотеки є неприйнятним. Візуальний ряд дитячої бібліотеки, основною складовою якого є книжкові виставки, обов'язково має бути яскравим і привабливим, а виставки – різноманітними за формами, виразно структурованими, багатими атрибутикою, ігровими елементами, інтерактивними, оригінальними за художнім оформленням, доступними за формою розкриття теми та подачею [1].

Підготовку книжкової виставки у дитячих бібліотеках можна розділити на декілька етапів:

1. Виявлення та фіксація побажань користувачів, що свідчать про їхню зацікавленість певною темою.
2. Призначення відповідального виконавця за підготовку виставки.
3. Уточнення мети, теми, місця та часу проведення виставки відповідно до особливостей (потреб, рівня літературної підготовки тощо) користувачів, на яких орієнтовано виставку.
4. Організація реклами, робота з документами (перегляд бібліографічних посібників, у т. ч. каталогів).
5. Відбір документів відповідно до читацького і цільового призначення виставки, пошук у фонді, ознайомлення з кожним документом. Відбір документів для експонування, фіксація відібраних документів.
6. Підбір елементів оформлення, цитат.
7. Розробка тематико-експозиційного плану виставки.

8. Розміщення матеріалу на вітринах, стендах, столах тощо.

9. Експонування виставки, прийом замовлень на документи, проведення оглядів та інших заходів біля виставки, що передбачають розробку сценарію (можлива трансляція з виставки за допомогою каналів масової інформації).

10. Збір відгуків про виставку, анкетування.

11. Закриття виставки, повернення документів на зберігання або для видачі читачам.

12. Аналіз ефективності виставки.

Облік видачі книг з експозиції є показом її ефективності і є свідченням того, наскільки ефективно попрацював бібліотекар [2].

Оцінка виставкової роботи – реакція – відповідь найменших читачів. Кількість виданих з експозицій документів варто відобразити у звіті бібліотеки.

Бібліотечна виставка – вид бібліотечно-бібліографічної реклами, але й вона потребує спеціальної реклами, зокрема інформаційних повідомлень про неї в періодичних виданнях, на сайтах, в радіо- та телепередачах.

Розмістити книги на виставці можна за трьома принципами: тематичним, хронологічним, географічним.

Особливо цінні видання можна виділити, наприклад, за допомогою закладок з текстом: «Увага! Новинка!», «Дискусійна книга», «Пропонує читач», «Книга, яку ви чекали!» [4].

Велике значення при оформленні виставки дитячої книги має підбір кольору і кольорових поєднань. Бажано використовувати не більше трьох кольорів. У багатокольірних композиціях випадкові кольори можуть викликати занепокоєння і порушення єдності композиції. Виняток становлять виставки, де багатокольірність виправдана назвою («Різнокольірні сторінки», «Строкаті фантазії», «Новорічний калейдоскоп», «Весела мозаїка»).

Основними кольорами в оформленні виставки є: червоний, синій, жовтий, додатковими – зелений, помаранчевий, фіолетовий. Найвдаліше поєднуються: білий на синьому, білий на червоному, білий на зеленому, червоний–білий–синій, чорний з жовтим, чорний з помаранчевим, чорний із золотим, чорний зі срібним.

Колір може створити певний настрій. Відомо, що зелений та синій кольори – заспокоюють, червоний та жовтий – збуджують, темно-фіолетовий – пригніблює. Також сприйняття кольору залежить від віку людини. Організуючи виставки дитячих книг-іграшок віддають перевагу контрастним поєднанням (наприклад, синій–помаранчевий, червоний–зелений, жовтий–фіолетовий).

Є кольори, які здатні візуально наближати предмети. Якщо для фону вибрати холодні відтінки, а для об'єктів, розташованих на передньому плані – теплі, то можна досягти ефекту «наближення» важливої інформації. При необхідності виділити або наблизити певну дитячу книгу або статтю, рекомендується помістити її на підставку червоного, помаранчевого або жовтого кольору.

Дизайнери пропонують використовувати ще одну властивість поєднання кольорів: два контрастні кольори, розташовані поруч, взаємно підсилюють один одного; родинні кольори – ослаблюють. Наприклад, зелений колір завжди здається яскравішим у поєднанні з червоним [3].

При штучному освітленні, що переважає у бібліотеках, білі, сірі і зелені кольори предметів жовтіють, сині дуже темніють, фіолетові темніють та червоніють, а тіні предметів стають різко обкресленими. Предмети, які знаходяться у тіні, погано помітні при світлі, тому ці фактори слід враховувати при підготовці виставки для такої специфічної категорії читачів, як діти.

Дуже важливо, при оформленні виставки для дітей, правильно підібрати шрифт для заголовків і розділів. Шрифт є істотним елементом стилю, він повинен відповідати змісту виставки.

Ефективним при підготовці книжкової виставки є використання різноманітних предметів, так званих ай-стоперів, які перетворюють ці виставки книг у виставки-інсталяції. При цьому слід пам'ятати, що в оформленні не повинно бути жодного випадкового предмета і всі вони разом не повинні візуально закривати книгу. При підготовці таких виставок можна використовувати особисті листи, світлини читачів. Це дозволяє читачам емоційно приєднатися до процесу підготовки виставки, стати її співавторами.

Розташовується література на полицях в залежності від її важливості та від послідовності висвітлення питання. Ілюстрації ставлять поряд з книгами, до змісту яких вони мають відношення. Схематичність розташування матеріалу повинна поєднуватися з виразністю показу, слід пам'ятати, що враження від виставки складається, перш за все, від візуального сприйняття обкладинок книг: наскільки вони яскраві, привабливі, настільки вони підкреслюють і розкривають тему.

Інтерес до виставки залежить не від кількості представлених видань, а від того, як уміло вони подаються, наскільки образно представлена основна тема, як вдало поєднуються документи, графічні та допоміжні матеріали. Якість книжкових виставок залежить від новизни та оригінальності. Цьому мають сприяти уміло підібрані ілюстрації, фотографії, композиції з квітів, зразки декоративно-прикладного мистецтва, що відповідають темі виставки.

Окрім відповідності темі, формі викладу, віковому призначенню, велика увага повинна приділятися й іншим обов'язковим елементам виставок: зверненню до читача, цитатам та поясненням на полицях, відсиланням до фонду бібліотеки.

Виставка, як форма бібліотечної роботи, має вирішувати не тільки інформаційні завдання, але й забезпечувати досягнення комплексної мети діяльності дитячої бібліотеки.

Список використаних джерел

1. *Бібліотека : малі форми роботи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://babylibrarivolodymyrec.org.ua/index.php?option=com_content&*

view=article&id= 473:2013-03-28-08-52-08&catid=10:fourth-category&Itemid=38.
– Назва з екрана.

2. *Выставочная работа. Составление тематических подборок и дайджестов // Справочник библиотекаря. – СПб., 2002. – С. 161-171.*

3. *Горбачев А. Основы эстетического оформления / А. Горбачев // Библиотека. – 1995. – № 3. – С. 23-24.*

4. *Зайцева Т. Простір, в якому легко орієнтуватися / Т. Зайцева // Шк. б-ка плюс. – 2004. – № 18. – С. 6-16.*

УДК 021(477)

Івченко А. Ф.

студентка 2 курсу,

спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник:

Макарова М. В.

доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Київського університету імені Бориса Грінченка,

кандидат культурології

ЛЬВІВСЬКИЙ БІБЛІОТЕЧНИЙ ФОРУМ: ІСТОРІЯ І ЗДОБУТКИ

У 2010 р. провідна фахова громадська організація – Українська бібліотечна асоціація (УБА) – стала співорганізатором Західноукраїнського бібліотечного форуму, який відбувався в межах Міжнародного форуму видавців. Гасло І Бібліотечного форуму «Людина – суспільство – книга – бібліотека» успішно поєднало різні аспекти соціальної комунікації. У контексті розвитку нових інформаційно-бібліотечних послуг актуальним було висвітлення у рамках форуму, як провідного напрямку, питання електронних бібліотечних ресурсів.

Впродовж тогорічного форуму відбулося п'ять сесій, а саме:

- «Бібліотеки України у сучасному соціокультурному просторі»;
- «Видавництво – бібліотека – книгарня: програми співпраці»;
- «Змістовні та технологічні аспекти бібліотечних інновацій»;
- «Роль бібліотечних асоціацій у професійному розвитку»;
- «Партнерства у розбудові громадянського суспільства та роль бібліотек».

У рамках сесії «Змістовні та технологічні аспекти бібліотечних інновацій» відбулася цікава дискусія про інтерес користувачів до друкованої та

електронної книги, вибору автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи тощо.

У межах форуму було організовано спеціальну програму УБА «Бібліотечні асоціації: партнерство для розвитку», в якій взяли участь президент Польської спілки бібліотек Ян Краєвський та генеральний секретар Асоціації угорських бібліотекарів Аніко Надь. Також до програми долучилися бібліотечні працівники, представники органів державного управління, місцеве самоврядування та багато інших [1, с. 44-45].

У 2011 р. відбувся II Бібліотечний форум під гаслом «Партнерство для розвитку». У програмі було передбачено п'ять сесій:

- «Стратегічні партнерства для розвитку галузі та професії»;
- «Досвід партнерства в регіональному контексті»;
- світове кафе «Читай! Формат не має значення»;
- семінар «Співпраця бібліотек з громадою як важливий чинник культурного розвитку регіону»;
- «Розбудова партнерств засобами PR» [4].

Також було організовано програму Посольства США в Україні, до якої ввійшов семінар «Електронні книжки та ресурси: виклики та можливості для бібліотек» для директорів бібліотек і керівників центрів «Вікно в Америку».

Професор Д. Галарно вступив з презентаціями «Виживання і процвітання в умовах цифрової революції: видавнича справа у XXI столітті» та «ДНК» Інтернет-технологій у видавничій індустрії: уроки інновацій для початківців». Він навів цікаві приклади з практики американської книжкової, журнальної й газетної індустрії, а також із бібліотечної галузі, представив новітні підходи до впровадження культури інновацій у діяльність видавничих компаній.

У 2012 р. відбувся вже традиційний III Львівський бібліотечний форум під гаслом «Бібліотека у новому вимірі: долаємо стереотипи». Традиційно відбулося п'ять сесій:

- «Думаємо по-новому, діємо по-новому»;
- «Нові книговидавничі проекти та формати читання»;
- світове кафе «Сучасний бібліотекар: стереотипи та новий імідж»;
- семінар «Доступ громадян до офіційної інформації у бібліотеках»;
- гайд-парк (громадські дебати) «Створимо своє майбутнє в бібліотеці» [3].

Насамперед, бібліотекарі ще раз підтвердили роль УБА у розвитку професійного бібліотечного середовища, розставили нові пріоритети у бібліотечно-інформаційному сервісі, ознайомились з результатами міжнародних науково-освітніх професійних програм УБА.

Цього ж року УБА запропонувала новинку: гайд-парк на тему «Створимо своє майбутнє у бібліотеці». Відбулася дискусія на відкритому майданчику біля Музею мистецтва давньої української книги, де мали змогу висловитися всі небайдужі.

У 2013 р. відбувся IV Львівський бібліотечний форум під гаслом «Бібліотек@: Читай! Формат не має значення!». Цього ж року було запропоновано сім сесій:

- професійно-екскурсійний тур «Бібліотек@ – територія ідей»;
- «Читання і читачі: глобальні виклики і трансформація»;
- «Електронні книги та електронні читанки у бібліотеці»;
- семінар-презентація «Електронні ресурси в бібліотеці чи електронні бібліотеки як інтелектуальний ресурс»;
- дискусійна панель «Авторське право в бібліотеці: інтереси читачів і видавців»;
- світове кафе «Етика сучасного бібліотекаря»;
- «Промоція і розвиток читання через підтримку бібліотек: польський досвід» [5].

Насичена програма охопила різні аспекти інформаційно-бібліотечної роботи та спонукала учасників до обговорення актуальних питань: про читання і читачів, глобальні виклики, що постали перед видавцями, книгарями і бібліотекарями, трансформацію матеріальної форми книги тощо.

Під час Форуму видавців у Львові стартувала всеукраїнська акція «Читай! Формат не має значення!». Мешканці та гості міста Львова, учасники й відвідувачі Форуму видавців долучилися до флешмобу, де із натхненням читали твори великого Кобзаря, а Львівська обласна бібліотека для дітей організувала «Ніч у бібліотеці» для бібліотечної молоді з усієї України.

У 2014 р. відбувся вже ювілейний V Львівський бібліотечний форум під гаслом «Бібліотек@ – відкритий світ». Цього року розглядалися такі питання:

- стратегія розвитку бібліотечної справи в Україні;
- роль професійних громадських об'єднань у реформуванні галузі;
- книга і читання: нові формати;
- бібліотека у відкритому світі;
- бібліотечна освіта та бібліотечні інновації;
- бібліотеки, музеї та архіви в єдиному просторі інформації;
- бібліотеки та видавництва: стратегічне партнерство;
- електронні ресурси та електронні бібліотеки: проблеми створення і використання;
- відкритий доступ до інформації;
- наукометрія та бібліометрія;
- проблеми стандартизації у бібліотечно-інформаційній та видавничій діяльності;
- нові інформаційно-комунікаційні технології у бібліотеках;
- авторське право в електронному середовищі;
- бібліотечна цензура в умовах демократії та інформаційної війни.

V Львівський бібліотечний форум у свій ювілей організував захоплюючу та насичену програму. Були розглянуті не лише проблемні питання стану і перспективи бібліотек, пов'язані з кризовою ситуацією, але також багато

позитивних змін, що які відбулися у професійному бібліотечному просторі. Після всіх подій учасники були одностайними у тому, що якщо активно не використовувати інформаційні технології у своїй діяльності, то жодна бібліотека не зможе бути ефективною та відповідати потребам сучасних користувачів [2, с. 48-51].

Нову сторінку в історію Львівського бібліотечного форуму вписав 2015 р. Під гаслом «Бібліотек@ – стратегія розвитку» фахівці звернулися до актуальних питань розвитку та реформування галузі. Зокрема, у шести напрямках відбувалося обговорення Матеріалів до стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України», напрацьовані УБА:

Напрямок 1. Нормативно-правова база, стандарти, нова архітектура інтегрованої бібліотечної системи;

Напрямок 2. Матеріально-технічна база, інформаційно-технологічна інфраструктура, джерела фінансування;

Напрямок 3. Документно-інформаційні ресурси бібліотек, універсальний доступ та збереження культурного надбання;

Напрямок 4. Професійний розвиток персоналу бібліотек, безперервна бібліотечно-інформаційна освіта;

Напрямок 5. Науковий супровід та ефективні комунікації;

Напрямок 6. Розвиток читання через систему соціального партнерства.

Високу зацікавленість виявили учасники до засідань «Фінансування бібліотек. Стратегія уряду і стратегія місцевого самоврядування. Європейський досвід», «Українські бібліотеки – шлях до сталого розвитку», «Стратегія публічної бібліотеки: як розробити та успішно реалізувати?», «Адвокація для розвитку: обмін досвідом (Україна, Литва, Польща)», «Реклама книги у соціальних мережах: взаємодія бібліотеки і видавництва», «Книга і бібліотека у житті українських та американських військових: відкрита дискусія, партнерських програм з Гете-Інститутом та Британської Ради в Україні.

Буди проведені цікаві акції: вулична акція «Львів. Ранок. Фонтан. Вірші»; панельна презентація «Переклади американської літератури в бібліотеках України» (за участі представників видавництв «К.І.С», «Нора-друк», «Самміт-книга», Асоціації «Інформатіо-Консорціум» та ін. [6].

Мета Львівського бібліотечного форуму полягає у розвитку не тільки бібліотечного середовища, але й культурного розвитку України. Вже кілька років поспіль бібліотечна, видавнича та книжкова громадськість активно долучається до обговорення діяльності книгозбірень у новому вимірі, створює нові ідеї, сприяє обміну досвідом, робить все можливе для подальшого розвитку всіх галузей пов'язаних з книгами.

Список використаних джерел

1. Сошинська Я. Бібліотекарі та видавці: як спільно розвивати книжкову справу в Україні? / Я. Сошинська // Вісн. Кн. палати. – 2010. – № 9. – С. 44-45.

2. Сошинська Я. Бібліотеки відкривають світи: підсумки / Я. Сошинська // Вісн. Кн. палати. – 2014. – № 9. – С. 48-51.

3. Сошинська Я. Є. III Львівський бібліотечний форум – долаємо стереотипи [Електронний ресурс] / Я. Є. Сошинська // Українська бібліотечна асоціація / Укр. бібл. асоц. – Електрон. дані. – Київ, 2014. – Режим доступу: World Wide Web : URL : <http://ula.org.ua/ua/news/2148-iii-lvivskiy-bibliotechniy-forum-dolaemo-stereotipi>. – Мова укр., англ. – Назва з екрана. – Бібліогр. опис від 13.09.2015.

4. Форум видавців у Львові: запрошуємо бібліотекарів! // Творчість та інновації в українських бібліотеках : Інформаційно-просвітницький блог для бібліотекарів. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://libinnovate.wordpress.com/2011/09/07>. – Мова укр. – Назва з екрана. – Бібліогр. опис від 07.09.2011.

5. IV Львівський бібліотечний форум «Бібліотек@ : Читай! Формат не має значення!», 11-14 вересня 2013 року : програма / Громад. орг. «Форум видавців», Укр. бібл. асоц., Львів. обл. від-ня «Галичина» УБА, Львів. обл. б-ка для дітей. – Львів, 2013. – 5 с.

6. VI Львівський бібліотечний форум «Бібліотек@ – стратегія розвитку», 8-12 вересня 2015 року : програма / Громад. орг. «Форум видавців», Укр. бібл. асоц., М-во культури України, Львів. обл. б-ка для дітей, Посольство США в Україні, Goethe-Institut в Україні. – Львів, 2015. – 16 с.

УДК 027.625(477.51)091

Кириєнко Л. М.,

студентка 2 курсу післядипломної освіти,
спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,
Рівненський державний гуманітарний університет

Науковий керівник:

Міляевич І. В.,

професор кафедри бібліотекознавства і бібліографії
Рівненського державного гуманітарного університету,
кандидат педагогічних наук, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ДИТЯЧИМИ БІБЛІОТЕКАМИ ЧЕРНІГІВЩИНИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КРАЄЗНАВЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Однією з найголовніших функцій дитячої бібліотеки у сучасному світі є забезпечення вільного доступу дітей і підлітків до інформації. Нові можливості для вдосконалення бібліотечного краєзнавства відкриває активне впровадження у бібліотечну галузь України в середині 1990-х рр. комп'ютерних і

телекомунікаційних технологій. Зараз багато дитячих бібліотек підключені до мережі Інтернет, зокрема і бібліотеки Чернігівщини.

Діти є тією категорією, для якої відкритий увесь світ, тому маленькі читачі з легкістю опановують новітні ресурси і технології, які пропонує їм сучасна ера комп'ютеризації. Науковці дедалі частіше наголошують на можливій втраті бібліотеками своїх маленьких читачів, оскільки діти все частіше надають перевагу не книзі, а комп'ютерним технологіям, проводячи майже все своє дозвілля у Всесвітній мережі. Однак дитячі бібліотеки знайшли шлях, як утримати свою читацьку аудиторію, – вони, відповідно до вимог часу, успішно здійснюють розробку та просування власних веб-сайтів. Нині ступінь залучення дітей до бібліотеки та читання залежить безпосередньо від успішності ведення бібліотеками своїх онлайн-сторінок. З 2005 р. Чернігівська обласна бібліотека для дітей імені М. Островського (ЧОБД) має власну веб-сторінку <http://ostrovskogo.com.ua/>, яка є візитною карткою бібліотеки у світовому просторі.

Ефективною формою представлення краєзнавчих матеріалів на сайтах дитячих бібліотек є комплексні ресурси, в яких тексти, фотографії, ілюстративні матеріали та бібліографічна інформація краєзнавчої тематики поєднані в єдиний інформаційний блок. Таку комплексну веб-сторінку «Край, де ми живемо» веде ЧОБД. Ця сторінка має тематичні розділи: «Чернігів і тисячоліття...», «Міста і містечка Чернігівщини», «Екологія Чернігівщини», «Краєзнавчі слайд-презентації».

У рубриці «Нові книги» ведеться веб-сторінка – «Огляд дитячої літератури, виданої у Чернігівській області», а також представлений «Бук-фреш! Новинки для наймолодших читачів!». Ці рубрики рекламують твори письменників Т. Пакалюк, М. Білоус, С. Гарбуз, Л. Світко, Л. Шутько та ін.

У рубриці «Пегас» подано літературну творчість бібліотекарів, а рубрика «Пегасик» – це дитячий літературний альманах, в якому розміщуються твори читачів. Ще на сайті бібліотеки є рубрика «Календар пам'ятних дат», у тому числі – краєзнавчий.

ЧОБД надає користувачам можливість копіювати краєзнавчі видання бібліотеки з онлайн-сторінки. Велике значення в популяризації краєзнавчих документів мають віртуальні краєзнавчі виставки «Золоті сторінки України», «Чернігівщина на межі тисячоліть».

Постійно проводиться пошук, відбір та публікація інформації на веб-сайті бібліотеки. У розділі «Новини» висвітлюються масові заходи та події, що відбувалися протягом 2014 р. в бібліотеці. Краєзнавчі ресурси постійно накопичуються й оновлюються, тому завданням ЧОБД є постійне оновлення та внесення змін до краєзнавчого блоку на веб-сайті.

Невід'ємною частиною бібліотечного життя стали інновації. Вони допомагають дитячим бібліотекам бути конкурентоздатними, запроваджувати нові бібліотечні послуги, формувати позитивний імідж у суспільстві і конкретній громаді. Особливого імпульсу інноваційному розвитку бібліотечних закладів, зокрема дитячих бібліотек, надав проект «Бібліоміст». Участь у конкурсі та отримання сучасного технічного обладнання дали змогу багатьом

бібліотекам запровадити низку важливих ініціатив, спрямованих на реальне покращення обслуговування дітей.

Джерелами запозичення інновацій можуть бути конкурси та ярмарки ідей і проектів, професійне читання, вивчення соціальних практик суміжних інститутів (шкіл, музеїв), Інтернет, професійні візити тощо. Найцінніша ж інновація – та, що створена самостійно і відповідає очікуванням користувачів.

У ЧОБД започатковані нові форми виставкової роботи. **Виставка ай-стопер** «Увага! Нова краєзнавча книга!» дає змогу читачам оперативно знайомитися з новими книгами про рідний край. Виставка невелика, але привертає увагу читачів і викликає попит на новинки. **Виставка-діалог** «Відома і невідома Чернігівщина» оформлялася за своєрідними заявками-побажаннями користувачів (за підсумками анкетування з різними запитаннями про знання рідного краю).

Впроваджуються нові цікаві форми краєзнавчої роботи, зокрема, **літературно-краєзнавчий квест** «Чернігів – моє місто!», в основі якого запитання про історію, архітектуру, відомих людей рідного міста. Важливо, що діти з великим бажанням та ентузіазмом готувалися до заходу, перечитали велике коло краєзнавчих джерел і успішно впоралися з усіма завданнями. Читачі поділилися на дві команди, кожна йшла своїм маршрутом за допомогою мапи з позначеними зупинками – «Золотоверхий Чернігів», «Вулицями нашого міста» та «Вони прославили наш край». На кожній зупинці вони відповідали на запитання і отримували бонуси, проте дістатися наступної зупинки не так легко – треба було відгадати загадку і знайти підказку у схованці. На фініші підраховувалися бонуси і отримувалися призи. Виявилося, що діти дуже ерудовані, обізнані історією рідного міста. А це означає, що вони люблять свій Чернігів, гордяться ним!

У рамках святкування 210-ї річниці Чернігівської губернії та 80-ліття Чернігівської області була представлена користувачам 9-10 класів **слайд-презентація** «Губернія – область: люди, події, факти».

Викликали значний інтерес дитячої аудиторії такі нетрадиційні форми популяризації краєзнавчої книги: **презентації книг** (виставка-панорама «Благословенна ця земля поліська», ретро-виставка новорічних іграшок «Прикраси ялинкові – яскраві пречудові», виставка-сюрприз «У хрещенські вечори дівчата гадають»), **духовно-пісенні вернісажі** («Дзвони душі»), **театралізовані вікторини** «Оживають народні традиції», **слайд-презентації** («Народні свята зими», «Люблю Чернігівщину милу – зимою, влітку, восени»), **літературно-краєзнавчі квести** («З далекого минулого», «Таємниці лісового світу»), **прес-діалог** «Край, в якому я живу», **Інтернет-круїзи** «Щорсівщина: туристичний калейдоскоп», **бібліографічний аукціон** «Загадки країни Чомучляндії» – робота з краєзнавчою картотекою та ін. Особливість таких форм полягає в тому, що їм притаманні новизна у назві, діалог бібліотекаря з читачами і читачів між собою, наявність елементів театралізації у викладі інформації, ігрові моменти, своєрідна атрибутика, що передає специфіку запропонованої форми, активна участь, динамічність читачів у проведенні заходу. Прагнення бібліотекарів збігаються з бажаннями читачів, які хочуть

спілкуватися, збагачуватися новою інформацією в живій, динамічній, ситуаційній формі

Сучасний погляд на життя і творчість нашого національного генія, його вплив на свідомість наших сучасників – все це є головним у творчих заходах дитячих бібліотек, які проводились до 200-річчя Т. Г. Шевченка протягом 2014 р. **Електронна інтерактивна подорож** «Їхав Тарас Придесенням» провела учасників стежками Чернігівщини, які пов'язані з життям і творчістю поета.

Ще одним з нових видів популяризації краєзнавчої літератури є **буктрейлер** (англ. booktrailer) – це невеликий відеоролик, який розповідає в довільній художній формі про будь-яку книгу. Метою таких роликів є пропаганда читання та привертання уваги за допомогою візуальних засобів до краєзнавчої літератури.

Під час віртуальної **історико-краєзнавчої подорожі** «Звитяги Чернігівської землі» діти довідалися багато цікавого про життя древніх слов'ян, зокрема сіверських племен, що населяли чернігівську землю, про їхню боротьбу за свободу, мудрих і сміливих князів Русі – України. Одним з таких був відомий чернігівський князь Мстислав, що збудував славнозвісний Спасо-Преображенський собор – один з найдревніших храмів України. Діти слухали уривки з відомого літопису «Повість минулих літ», адже це не просто пам'ятка української писемності XI – XII ст., а високохудожня поетична книга, збірник епічних пісень, легенд та переказів. Особливий інтерес у дітей викликала билина про появу віщого орла на чернігівському гербі.

ЧОБД та інші дитячі бібліотеки області здійснюють серйозну і різнопланову роботу, щоб завоювати пріоритетні позиції в інформаційному забезпеченні користувачів з питань краєзнавства. Мета бібліотекарів – перетворити краєзнавство у живу, цікаву справу, в основі якої – любов до рідного краю, знання його історії, славних імен відомих земляків, які своїм життєвим прикладом і творчістю сприяють росту духовної культури народу.

УДК 37.016:908:[027.08]

Коляда Л. А.

студентка 3 курсу,

спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,

Відокремлений структурний підрозділ – Канівський гуманітарний інститут

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Науковий керівник:

Сокур Л. А.

в. о. доцента кафедри книгознавства та загальнонаукової підготовки

Відокремленого структурного підрозділу – Канівського гуманітарного інституту

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,

кандидат історичних наук

БІБЛІОТЕЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО ЯК КОМПОНЕНТ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

В умовах активних інтеграційних процесів краєзнавство виступає одним з важливих елементів самоідентифікації народу, а отже, і невід'ємним елементом сучасного патріотичного виховання.

Краєзнавство є одним із джерел збагачення шкільної та студентської молоді знаннями про історію рідного краю, його видатних людей, які здійснили свій внесок у скарбницю української культури, а також виступає засобом виховання любові до рідної землі та формування громадянських понять і якостей.

Значення краєзнавчої роботи важко переоцінити, оскільки вона дає можливість студентам долучитися до витоків рідної історії, збагнути місце рідного краю у контексті історії України. Окрім цього краєзнавча робота у закладах освіти дозволяє студентам не лише бути пасивними спостерігачами історичної та культурної долі регіону, а й активними учасниками зі збору краєзнавчого матеріалу.

Проте активна краєзнавча робота серед студентської та учнівської молоді міста фактично неможлива без належної місцевої політики, підтримки та сприяння розвитку даної сфери та активізації краєзнавчо-пошукової діяльності.

З метою аналізу місцевої політики щодо розвитку міста Канева у контексті краєзнавства на сучасному етапі, нами було розглянуто розпорядження міського голови та рішення міської ради за період з 2011 р. по 2015 р., у ході чого було зроблено висновки, що жодного рішення щодо культурно-освітнього розвитку Канева у краєзнавчому контексті на сучасному етапі міською владою прийнято не було. Це свідчить про те, що дане питання не є сферою пріоритету місцевої влади та фактично розвивається стихійно, здебільшого фрагментарно та епізодично.

Розуміючи та усвідомлюючи значний потенціал краєзнавства у формуванні патріотизму та національної свідомості молоді, що на даному етапі є досить актуальним, нами було проведено аналіз державної політики у цьому напрямку та освітніх професійних програм підготовки учнів та студентів на наявність краєзнавчого компонента.

Останнім офіційним документом державних інституцій щодо розвитку краєзнавства в Україні є датований 23 січня 2001 р. Указ Президента України №35/2001 «Про заходи щодо підтримки краєзнавчого руху в Україні» за підписом Л. Д. Кучми у пункті 3 якого було зроблено такі доручення Міністерству освіти і науки України:

– забезпечити розроблення та включення до навчальних планів і програм загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних та вищих навчальних закладів тем з краєзнавства з урахуванням специфіки регіонів України;

– спільно з Національною академією наук України, Академією педагогічних наук України активізувати роботу з розроблення наукових проблем історії та теорії краєзнавства, вирішити питання про створення наукових центрів регіональних досліджень з краєзнавства.

Аналіз навчальних планів та програм загальноосвітніх навчальних закладів дозволяє нам зробити такі висновки: з 2001 р. окремі теми краєзнавчого змісту були включені в курс історії України, географії та української літератури, проте їх частка відповідно до інших тем ледь становить 5% від усього програмового матеріалу. До того ж науково-методичне забезпечення цих тем фактично відсутнє.

У вищій школі краєзнавчий компонент містять програми підготовки фахівців з історії, географії, історії та теорії культури та книгознавства, бібліотекознавства і бібліографії. І цікавим є той факт, що лише освітньо-професійна програма підготовки фахівця за спеціальністю 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» включає в себе дисципліну «Бібліотечне краєзнавство» як нормативну, а не варіативний компонент.

Метою бібліотечного краєзнавства є збір, збереження та надання користувачам документальних джерел та інформації про минуле та сучасність рідного краю.

Отже, можемо припустити, що у сучасних умовах, коли питання краєзнавства перестають бути пріоритетом державної та регіональної політики, саме бібліотеки залишаються центрами краєзнавства, які вважають поширення краєзнавчих знань важливим напрямком своєї діяльності, покликаним виховувати молодь у дусі патріотизму та національної свідомості.

УДК 027.021

Максименко О. С.,

студентка 2 курсу,

спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник:

Зотова В. А.,

директор бібліотеки

Київського університету імені Бориса Грінченка

БІБЛІОТЕКА КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА В ЕЛЕКТРОННОМУ ПРОСТОРІ

Бібліотека заснована в 1939 р. як бібліотека Київського міського інституту вдосконалення вчителів. Основою фондів стала література курсів удосконалення вчителів, які працювали протягом 1923-1933 рр. Із реорганізацією цього закладу в 1991 р. бібліотека є структурним підрозділом Київського міжрегіонального інституту вдосконалення вчителів, який з 1993 р.

носить ім'я видатного українського письменника, педагога, фольклориста, громадського діяча Б. Д. Грінченка.

З 2002 р. у зв'язку з реорганізацією Київського міжрегіонального інституту вдосконалення вчителів, бібліотека ввійшла до складу Київського міського педагогічного університету імені Б. Д. Грінченка.

У результаті поетапного розвитку бібліотека набуває форм сучасної високотехнологічної інформаційної системи, яка функціонує на базі чотирьох розподілених фондоутримувачів: бібліотеки головного приміщення та трьох бібліотек-філій, розташованих в інститутах та Університетському коледжі.

Єдиний бібліотечний фонд становить більше ніж 300 тис. одиниць книжкової продукції, авторефератів, монографій, підручників, посібників, матеріалів на електронних носіях. Особливу цінність становить фонд рідкісних видань (156 примірників). Зокрема, «Енциклопедичний словник» Ф. Брокгауза і І. Ефрона 1896-1904 рр. видання, твори В. Шекспіра, Й. Гете, Дж. Байрона мовою оригіналу, книги з педагогіки, датовані ХІХ ст.

Документний фонд бібліотеки налічує:

- навчальних видань – 251000 прим.,
- наукових видань – 11000 прим.,
- літературно-художніх видань – 21 00 прим.,
- рідкісних та цінних видань – 184 прим.,
- дисертацій – 129 прим.,
- авторефератів – 145 прим.,
- періодичних видань (фахових і соціально-політичних) – біля 186 назв.

Щорічно фонд бібліотеки поповнюється на 3-5 тис. примірників, передплачується близько 130 назв періодичних видань.

Важливу складову інформаційного ресурсу бібліотеки складає *Е-середовище*: електронний каталог, Інституційний репозиторій, внутрішній репозиторій, електронні повнотекстові колекції рідкісних і цінних видань та творів Бориса Грінченка.

Бібліотека має власний сайт на якому представлена інформація про її діяльність, послуги та сервіси а також заходи, що відбуваються в бібліотеці.

Електронні ресурси доступні з зовнішньої та внутрішньої мереж.

Із зовнішньої мережі доступні:

- *Електронний каталог*, призначений для пошуку документів, включає також бази даних авторефератів та дисертацій. В каталозі представлена періодика, яку виписує університет. Користування каталогом є простим і зручним, навіть для читачів, що користуються цим ресурсом вперше.

- *ВІКІ*. На базі знаменитої електронної енциклопедії «Вікепедія» створена аналогічна ВІКІ для студентів та викладачів університету. Тут представлено багато цікавих електронних статей, університетських подій та деяких підручників.

- *Інституційний репозиторій*, призначений для накопичення, систематизації та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів наукового загалу Університету, надання відкритого доступу до них засобами

Інтернет-технологій, поширення наукових матеріалів у світовому науково-освітньому просторі. Це ресурс відкритого доступу, розміщений на сервері Університету в мережі Інтернет і доступний з будь-якого місця і у будь-який час.

У репозитарії діє пошукова система, яка дозволяє переглядати документи за такими рубриками:

- «Перегляд за роками» – дає можливість подивитися роботи певного року випуску та знайти потрібну літературу;
- «Перегляд за темами» – дає можливість знайти літературу за певною темою;
- «Перегляд за підрозділами и роками» – дає можливість знайти літературу для певної спеціальності та кафедри;
- «Перегляд за авторами» – дає можливість знайти літературу за автором.

На веб-сайті університету доступні користувачам також і такі ресурси:

- *Електронні видання.* У цій рубриці можливо ознайомитися з електронними періодичними виданнями університету та переглянути їх у вільному доступі.
- *Наукові доробки магістрантів.* Тут можливо переглянути електронні публікації магістрантів університету та детальніше ознайомитися з ними.
- *Наукові конференції та семінари.* Тут можливо переглянути заплановані конференції та семінари. Також здійснити реєстрацію на них та створити свій обліковий запис.
- *База магістерських робіт та перевірка на плагіат,* де можна переглянути список магістерських робіт. Також є процедура перевірки на плагіат.

Із внутрішньої мережі доступні:

- *Електронний репозиторій* та
- *Електронне тестування.*

Ці рубрики доступні лише в локальній університетській мережі. В електронному репозиторії можливо знайти літературу і використовувати її в приміщенні бібліотеки. В електронному тестуванні також можливо взяти участь лише в стінах університету.

Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка представлена у соціальній мережі *Facebook*. Завдяки соціальним мережам люди сьогодні не лише спілкуються з тими, хто на відстані, а відслідковують останні новини та тенденції у всьому світу. Бібліотека не відстає від сучасного світу. Завдяки популярній соціальній мережі *Facebook* можливо дізнатися останні новини та прослідкувати за анонсами подій. Сторінка не лише ділиться новинами бібліотеками, але й іншими цікавими новинами.

Бібліотека університету швидко трансформується у сучасний інформаційний центр, діяльність якого спрямована на забезпечення різних інформаційних потреб користувачів.

Ніколаєнко К. О.,

студентка 6 курсу,

спеціальність «Документознавство та інформаційна діяльність»,

Одеський національний політехнічний університет

Науковий керівник:

Грушевська Ю. А.,

доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності

Одеського національного політехнічного університету,

кандидат філологічних наук

МАРКЕТИНГ І МЕНЕДЖМЕНТ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У всі часи бібліотека виконувала місію культурно-просвітницького центру. Для того, щоб бути затребуваною в сучасному інформаційному суспільстві, бібліотеці необхідно змінюватися. Роль бібліотеки визначається тим, як організована робота всередині, як налагоджений зворотній зв'язок з читачами, чи доступна відвідувачеві потрібна література тощо. Від успішного виконання цих умов залежить, чи буде бібліотека ефективно виконувати свої культурні та просвітницькі функції, вносити вклад у формування культурного товариства.

Таким чином, орієнтуючись на вищесказане, розглянемо два наукових підходи, які допомагають раціонально організувати управління бібліотекою на різних рівнях, вивчити потреби відвідувачів і встановити взаємодію між соціальною і економічною системами – маркетинг і менеджмент бібліотечно-інформаційної діяльності.

Маркетинг є одним з найважливіших напрямків бібліотечно-інформаційної діяльності. Уявлення про завдання і функції бібліотек, їх місце в освітній інфраструктурі в сучасному суспільстві змінилося. Їх головним завданням на сьогоднішній день є забезпечення вільного і необмеженого доступу до інформації. Через фінансування бібліотек, яке постійно скорочується зробити це дуже складно, так як витрати на їх утримання і розвиток безперервно зростають.

З даної ситуації випливає, що необхідні нові управлінські рішення для підтримки традиційних бібліотечних процесів, професійної підготовки бібліотечних фахівців, потрібний свіжий погляд на відносини бібліотеки і читача. Вирішенню цих проблем багато в чому сприяють маркетинг і маркетингові технології. Їх появу в бібліотечній практиці зв'язують з утворенням в 90-х рр. ХХ ст. світового інформаційного ринку і становленням товарного характеру інформації.

У 2000-х рр. з'являються роботи, які присвячені окремим елементам маркетингового комплексу. Бібліотечна реклама розглядається в роботах

О. О. Борисової «Реклама в бібліотеці» і «Рекламно-інформаційні технології бібліотечної діяльності». Автор дає практичні рекомендації з використання рекламно-інформаційних технологій в різних видах реклами.

Бібліотеці необхідно здійснювати комунікації з різними шарами населення, організаціями. Однією з найважливіших складових маркетингової діяльності бібліотеки є система зв'язків з громадськістю (паблік рілейшнз) – «кроки до взаєморозуміння і співробітництва між бібліотекою і суспільством в широкому розумінні цього слова» [1, с. 2].

Термін «бібліотечний менеджмент» вживається для позначення як особливої сфери бібліотечної діяльності, так і наукової дисципліни, що ставить завданням вивчення цієї сфери та вироблення практичних рекомендацій щодо її вдосконалення.

Концепцію бібліотечного менеджменту в першій половині 1990-х рр. активно розробляли В. К. Ключев [2, с. 2], Є. М. Ястребова [5, с. 2], Н. І. Тюліна [4, с. 2], І. М. Сулова [3, с. 2] та інші дослідники. Формуючи концепцію управління бібліотекою в категоріях менеджменту, її автори звертаються до визначень основних понять, прийнятих в науці, що підкреслює зв'язок проблематики управління сучасною бібліотекою та менеджменту.

Провідний спеціаліст у галузі бібліотечного менеджменту І. М. Сулова виділяє три етапи розвитку науки:

1. Зародження бібліотечного менеджменту. Період, коли уявлення про ефективність управлінських систем знаходилося в точці переходу від традиційних моделей до деякого нового зразка, який ще формується.

2. Створення нових основ управління бібліотекою як науки, що виразилося в методологічному опрацюванні нового підходу до управління на фундаменті менеджменту.

3. Диверсифікація – суміщення різноманітних підходів, цілей, функцій, форм управління [3, с. 2].

На даний час становлення концепції бібліотечного менеджменту ознаменовано значним успіхом. Його розвиток обумовлений соціально-практичними потребами, а вироблення правил і норм ефективної організаційно-управлінської діяльності становить його головну задачу.

Таким чином, бібліотечний маркетинг і бібліотечний менеджмент є інтенсивно досліджуваними науковими дисциплінами, орієнтованими на вирішення теоретичних питань і практичних завдань з управління сучасною бібліотекою.

Список використаних джерел

1. Борисова О. О. *Реклама в библиотеке : учеб.-практ. пособие* / О. О. Борисова. – М. : ЛИБЕРЕЯ-БИБИНФОРМ, 2005. – 216 с.
2. Ключев В. К. *Формирование общественных структур управления библиотечным делом РФ* / В. К. Ключев. – М., 1992. – 39 с.
3. Сулова И. М. *Библиотечный менеджмент : современная концепция управления* / И. М. Сулова // Библиотека. – М., 1995. – С. 16-20.

4. Тюлина Н. И. Концепция научного управления библиотекой / Н. И. Тюлина // Библиотековедение. – 1994. – № 3. – С. 3-18.

5. Ястребова Е. М. Управление сотрудничества – основа успешной деятельности библиотеки (опыт западного менеджмента) / Е. М. Ястребова // Науч. и техн. б-ки. – 1992. – № 3. – С. 14-15.

УДК 021.7:027.02(477.81)

Ражик Л. В.,

студентка 5 курсу,

спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,

Рівненський державний гуманітарний університет

Науковий керівник:

Трачук Л. Ф.,

доцент кафедри бібліотекознавства і бібліографії

Рівненського державного гуманітарного університету,

кандидат історичних наук, доцент

РЕКЛАМНА ДІЯЛЬНІСТЬ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

Будь-яка бібліотека, створюючи власну продукцію (електронні колекції текстів, бібліографічні видання, бази даних тощо) і надаючи різноманітні послуги, прагне до того, щоб результати її діяльності були використані і належно оцінені користувачами. Тому для зацікавлення потенційних та постійних відвідувачів, сучасні бібліотеки активно використовують рекламу.

Згідно з Законом України «Про рекламу», прийнятим в 1996 р., реклама – «спеціальна інформація про осіб чи продукцію, яка розповсюджується в будь-якій формі та в будь-який спосіб з метою прямого або опосередкованого одержання прибутку» [1]. За загальною класифікацією реклама поділяється на комерційну та соціальну. Відповідно до Закону бібліотечну рекламу визначають як соціальну, тобто ту, що не має на меті отримання прибутку. Її основною функцією є сприяння поширенню загальнозначущих ідей, суспільних цінностей, а також формування позитивного ставлення споживачів до інституту реклами як такого.

Щоб зайняти лідируюче положення як у своєму регіоні, так і за його межами, кожна книгозбірня використовує свій власний комплекс рекламних засобів та форм, спрямованих на привернення читача до книги, бібліотеки та її послуг. Серед найбільш поширених форм бібліотечної реклами виділяють: друковану продукцію (плакати, афіші, листівки, закладки про послуги бібліотеки, буклети, проспекти), рекламу в інтер'єрі (візуальна інформація, дизайн, вільний доступ, книжкові виставки), фірмовий стиль (бібліотечні фірмові бланки з логотипом, фірмовий слоган (місія), візитні картки, бейджі,

каталожні вивіски, назви структурних підрозділів), зовнішню рекламу (вивіски, вітрини, білборди, сіті-лайти, лайтбокси, реклама у засобах масової інформації, соціальних медіа, буктрейлери, акції за межами стін книгозбірні).

Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (РОУНБ) має значний досвід у здійсненні рекламної діяльності. Усі відділи бібліотеки працюють над тим, щоб гідно представити її ресурси і послуги. Крім того, у структурі РОУНБ діє відділ маркетингу та наукової роботи, на працівників якого покладено обов'язки координаторів рекламної діяльності. Саме вони, переважно, спілкуються з представниками ЗМІ, створюють та розповсюджують рекламні матеріали.

Ще з кінця 90-х рр. у стінах книгозбірні «самвидавом» видаються плакати («Всеукраїнський день бібліотек», «Регіональний інформаційний портал Рівненщина», «Освітній навігатор»), путівники («Рівненська державна обласна бібліотека»), листівки («Доступ до електронного урядування в бібліотеці»), буклети («Історична Волинь», «Центр Європейської інформації», «Центр-Окуляр»), брошури («Вчимося у бібліотеці», «Рівненська державна обласна бібліотека»), закладки («Скористайся новими послугами бібліотеки»), кишенькові календарі та запрошення. На усіх видах друкованої продукції відображаються: адреса, контактні телефони, адреса веб-сайту бібліотеки, веб-адреса регіонального інформаційного порталу, адреса електронної пошти.

Важливим компонентом зовнішнього оформлення та естетичного вигляду книгозбірні стала вивіска бібліотеки, де великими рельєфними літерами зазначена назва бібліотеки. Завдяки програмі «Бібліоміст», на першому поверсі книгозбірні розміщено лайтбокс. На третьому поверсі РОУНБ знаходиться банер, який інформує про електронні ресурси бібліотеки. Його електронна версія розміщена на веб-сайтах районних та міських бібліотек, партнерських організацій, з якими співпрацює бібліотека. Приваблює користувачів і відкритий фонд, що знаходиться у читальній залі на четвертому поверсі та на абонементі.

Загалом внутрішнє оформлення будівлі витримане в одному стилі. Використано заспокійливу кольорову гаму, флористику, кожен відділ оздоблено вивісками з назвами. Постійно у стінах бібліотек проводяться книжкові виставки. Не менш популярними на сьогоднішній день є віртуальні виставки на сайті бібліотеки.

Щоб привабити потенційних користувачів, РОУНБ регулярно проводить кіноперегляди різних стрічок у рівненському кіноклубі «GONZO». У стінах бібліотеки постійно працюють клуби за інтересами «У світі прекрасного», «Співрозмовник», «Майстриня», літературна студія «Погорина», а також клуби з вивчення та удосконалення англійської та німецької мов.

У сезон «літньої читальні» бібліотекарі радо зустрічають відвідувачів у парку поблизу бібліотеки. Для них організують конкурси та змагання за сюжетами улюблених книг, голосні читання, виконання популярних пісень, малюнки на асфальті на тему «Літо, канікули, книга».

У 2013 р. РОУНБ приєдналася до мобільної акції – велосипедного туру книгарнями Рівного, метою якого було пропагування здорового способу життя,

об'єднання бібліотекарів, любителів книг і велосипедів, звернення їх уваги до ресурсів і послуг, які можна отримати у книгозбірні. Всім учасникам велотуру було роздано заохочувальні сувеніри з логотипом бібліотеки (ручки, наліпки, календарі, закладки тощо).

У тому ж році за підтримки програми «Бібліоміст» РОУНБ виготовила та розмістила на вулицях Рівного 12 тематичних сіті-лайтів, на яких реальні користувачі послуг розповідали про переваги цієї бібліотеки.

Організуючи масові заходи, виставки, конференції, РОУНБ обов'язково запрошує журналістів місцевих телерадіокомпаній (РДТРК, Рівне-1, Радіо-Край, Радіо-Трек) та часописів («Вісті Рівненщини», «ОГО», «Рівненська газета», «Рівне вечірнє», «Сім днів» та ін.). Також в рекламній діяльності бібліотека активно використовує можливості Інтернету, підтримуючи в актуальному стані шість сайтів («Електронна бібліотека книг, виданих на Рівненщині», «Історична Волинь», Регіональний інформаційний портал «Рівненщина», «Освітній навігатор», веб-сайт бібліотеки, обласний інтерактивний форум), ведучи два блоги (блог методичного спрямування Libr.Net та блог «Порадник читача») та чотири сторінки у соціальних мережах (Facebook, Twitter, Google+ та канал YouTube).

На початку 2014 р. РОУНБ брала участь у реалізації спільного проекту кількох бібліотек Рівненської області, спрямованого на популяризацію сучасних бібліотечних сервісів, – «PR-офіс сучасних бібліотек Рівненщини». Проект мав на меті розповісти жителям області про можливості, які зараз пропонують бібліотеки місцевим громадам.

Отже, досвід РОУНБ свідчить про значні можливості бібліотечної реклами щодо створення сучасного образу та позитивного іміджу закладу. Перспективним напрямом рекламної діяльності РОУНБ є вдосконалення інформаційного наповнення веб-сайтів установи, підтримка в актуальному стані сторінок в соціальних мережах, використання блогів та форумів для популяризації книги, читання, продуктів та послуг бібліотеки. Адже сучасні мережеві технології є важливим інструментарієм інформаційного комплексу установи, що дозволяє розвивати нові напрямки діяльності, створити постійну Інтернет-аудиторію та залучати нових користувачів, поширювати інформацію про бібліотеку та її роль у житті суспільства.

Список використаних джерел

1. Про рекламу [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.2014 № 1322-VII // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 30. – С. 3. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/270/96>. – Назва з екрану. – Дата перегляду: 14 листоп. 2014 р.

2. Башун О. Роль реклами та «паблік рілейшнз» в трансформації наукової бібліотеки як культурно-інформаційного центру / О. Башун // Вісн. Кн. палати. – 1999. – № 5. – С. 15-17.

Хімейчук В. М.,

студентка 5 курсу,

спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,

Рівненський державний гуманітарний університет

Науковий керівник:

Швецова Г. М.,

професор кафедри бібліотекознавства і бібліографії

Рівненського державного гуманітарного університету,

доктор історичних наук, професор

ЛОКАЛЬНІ БІБЛІОГРАФІЧНІ БАЗИ ДАНИХ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

Важливою ознакою сучасної бібліографії є те, що бібліографічні ресурси як сукупність різних джерел бібліографічної інформації, мають й електронну складову. Результатом бібліографічної діяльності в електронному середовищі є електронна бібліографічна продукція. Вона розуміється як сукупність електронних бібліографічних посібників як результатів і засобів бібліографічної діяльності в електронному середовищі, а також бібліографічних послуг, що здійснюються в електронному середовищі [1].

Вагомим досягненням бібліотек останніх років є функціонування автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи на основі локальної мережі персональних комп'ютерів та організація окремого відділу новітніх технологій [2]. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека (ОУНБ) імені І. Франка як соціальний інститут виконує функцію посередника в процесі донесення соціальноважливої інформації до споживача. Поступово до традиційного документного ресурсу книгозбірні додається суттєво новий вид – створені бібліотекою бази даних (БД) на електронних носіях.

У локальній мережі бібліотеки формуються електронні бібліографічні БД: «Івано-Франківщина: минуле і сьогодення», «Гуцульщина» (відділ краєзнавчої літератури); «Іноземна книга» (відділ літератури іноземними мовами); «Рідкісні видання» (відділ книгозберігання); «Книги» (відділ наукової обробки документів і організації та ведення каталогів); «Мистецтво» та «Видатні діячі» (відділ літератури з мистецтва); електронна картотека періодичних видань та журнальних статей «Реєстраційно-аналітична база даних» (відділ комплектування та довідково-бібліографічний відділ).

Головним локальним бібліографічним ресурсом Івано-Франківської ОУНБ є електронний каталог (ЕК), який створюється відділом наукової обробки документів і організації та ведення каталогів. Цей відділ здійснює наукове опрацювання документів, які надходять до бібліотеки, і з 2004 р. в автоматизованій бібліотечно-інформаційній системі ІРБІС-64 поповнює базу даних «Книги», яка є ядром ЕК.

Сьогодні в роботу бібліотеки впроваджені автоматизовані робочі місця (АРМ) «Комплектатор», «Каталогізатор», «Читач», «Адміністратор». Формування бібліографічних БД здійснюється в Івано-Франківській ОУНБ за допомогою АРМ «Каталогізатор», яке забезпечує максимально повний опис всіх видів і типів документів – одностомних, багатостомних, серіальних видань або статей з будь-якого з перерахованих видів документів. Деталізація елементів бібліографічного опису дає можливість при одноразовому їх введенні багаторазово використовувати для отримання різних вихідних і переглядових форм, сценаріїв пошуку. Крім занесення в ЕК інформації про нові надходження, поступово здійснюється ретровведення старих записів із каталогів, зокрема, введені деякі частини таких відділів, як краєзнавство, наука, художня література.

БД «Книги» ведеться в бібліотеці з 2004 р. і відображає книги з усіх галузей знань, що надійшли до Івано-Франківській ОУНБ з 1998 р. В БД відображаються видання з відділу основного зберігання фонду, всіх структурних підрозділів бібліотеки, а також філіалу обслуговування юнацтва. БД відображає твори друку, видані українською, російською та іноземними мовами. Станом на січень 2015 р. до БД внесено 47046 бібліографічних записів. Проте, параметри БД недоступні пересічним користувачам – ні характеристики БД, ні опису її пошукових можливостей немає. Всі ці відомості мали б бути в паспорті каталогу, однак він відсутній.

БД періодичних видань Івано-Франківської ОУНБ за тематикою універсальна, знаходиться у веденні відділів комплектування та довідково-бібліографічного. Вона відображає періодичні видання та статті з періодичних видань, що одержують всі структурні підрозділи бібліотеки, документи, видані українською та російською мовами. БД започаткована у 2000 р., на даний час містить 98743 документа.

Окремо ведеться зведена БД «Каталог періодичних видань ОУНБ ім. І. Франка та бібліотек різних систем і відомств м. Івано-Франківська», яка містить перелік назв вітчизняних центральних та регіональних і зарубіжних періодичних видань, передплачених провідними бібліотеками міста Івано-Франківська з 2004 р. Вказано бібліотеки, в яких зберігаються ці твори друку.

Складовою ЕК є БД «Івано-Франківщина: минуле і сьогодення» – ілюстрована і анотована краєзнавча БД, що відображає документи з історії, економіки, освіти, науки Івано-Франківської області. У цій БД відображаються документи, видані українською та російською мовами, з фондів відділу зберігання основного фонду, відділу документів з питань краєзнавства та бібліографії і всіх структурних підрозділів бібліотеки. БД була розпочата у 2004 р., на сьогодні містить 51156 документів. Поповнюється вона щоквартально, подає інформацію про книги, статті з наукових збірників, матеріалів конференцій, окремі публікації у всеукраїнській періодиці про Івано-Франківську область, а також про видання, надруковані у місцевих видавництвах, які поповнили фонди Івано-Франківської ОУНБ імені І. Франка. Оскільки бібліотека видає щоквартальні бібліографічні бюлетені «Літературне Прикарпаття» та «Пам'ятки історії та культури Івано-Франківської області», то

до БД «Івано-Франківщина: минуле і сьогодення» не включається інформація із зазначених тем. На основі цієї БД створюється в електронній формі та роздруковується невеликим тиражем однойменний шоквартальний анований покажчик. Пошук у БД здійснюється за ключовими словами або темами.

Ще одна краєзнавча БД – «Гуцульщина» – створена згідно з Указом Президента України «Про збереження та популяризацію гуцульської культури». Вона знайомить користувачів з книгами, що розкривають історію краю, його мальовничу природу, своєрідність населених пунктів, розвиток туризму, господарську діяльність, матеріальну і духовну культуру, розмаїття фестивалів, особливості освіти в гірських умовах – гуцульську школу, народне мистецтво і, зокрема, неперевершену майстерність народних умільців різьблення, випалювання та інкрустації по дереву. Це наукова і науково-популярна література з фондів Івано-Франківської ОУНБ імені І. Франка. Пошук можна здійснювати за ключовими словами (якими може бути і прізвище, і предметна рубрика, тобто будь-яке слово з бібліографічного опису) та тематичним розділом. Ця БД за змістовим охопленням дещо ширша за БД «Івано-Франківщина: минуле і сьогодення», оскільки поняття «Гуцульщина» охоплює український історичний етнокультурний регіон, який займає частину Галичини, Буковини, Закарпаття (територія переважно гірських районів Івано-Франківської, Чернівецької областей та Рахівський район Закарпатської обл.).

У БД «Рідкісні видання» відображено цінні та рідкісні видання українською, російською та іноземними мовами (227 бібліографічних описів). Представлено твори друку кінця XIX – початку XX ст. Це література з різних галузей знань, про видатних особистостей України, їх власні твори, а також книги про історію Галичини. Пошук можливий за автором, назвою, мовою видання, персоною. До деяких бібліографічних описів приєднані файли з повними відсканованими текстами творів.

Велику групу електронних бібліографічних ресурсів локального доступу становлять електронні аналоги традиційних бібліографічних покажчиків, створених у Івано-Франківській ОУНБ в різних текстових редакторах.

Отже, Івано-Франківська ОУНБ імені І. Франка створює різноманітні локальні електронні бібліографічні ресурси, найгрунтовнішим з яких є ЕК. Модернізація змісту діяльності бібліотеки відбувається за такими пріоритетними напрямками: якісне формування інформаційних ресурсів, поєднання паперових та електронних носіїв інформації; спрямованість інформування на реальні потреби суспільства і окремих громадян; активне використання новітніх інформаційних технологій.

Список використаних джерел

1. Трачук Л. «Електронний ресурс» та «електронний каталог»: співвідношення термінів / Л. Трачук // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтва, Ін-т держ. упр. і права. – Київ, 2008. – Вип. 2. – С. 131-138.

2. *Швецова-Водка Г. М. Обласна бібліотека як центр комп'ютерної бібліографії: здобутки і проблеми / Г. М. Швецова-Водка // Бібл. планета. – 2003. – № 4. – С. 16-18.*

УДК 061(477):004.738.1:070

Хоменко Г. Ю.

студентка 3 курсу,

спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник:

Прокопенко Л. С.

доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Київського університету імені Бориса Грінченка,

кандидат історичних наук, доцент

ВЕБ-САЙТ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ У ДЗЕРКАЛІ ЖАНРІВ БІБЛІОТЕЧНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Цього року вся бібліотечна спільнота України святкує 20-тиріччя від дня заснування провідної громадської бібліотечної організації – Української бібліотечної асоціації (УБА).

Українська бібліотечна асоціація – всеукраїнська громадська організація, яка всебічно сприяє розвитку бібліотечної справи і забезпеченню реалізації права користувачів бібліотечних послуг на якісне і своєчасне бібліотечне та інформаційно-бібліографічне обслуговування, а також захисту соціальних та інших спільних інтересів членів УБА [8].

Розглядаючи веб-сайт УБА як головний інформаційний канал для усіх її членів та будь-якого іншого пересічного громадянина, який не байдуже ставитися до розвитку бібліотечної справи, треба наголосити на його значущості.

У наш час бібліотеки є однією з продуктивних масово-комунікаційних структур. Відзначимо, що у мережі Інтернет активного розвитку набувають також веб-сайти й інших культурно-просвітницьких організацій. У таких умовах особливої актуалізації масової комунікації як відносно нового соціального інституту, функції якого полягають у виробництві і поширенні знань, веб-сайт УБА можна вважати одним з таких провідних каналів, що забезпечує інформацією не тільки фахівців галузі, але й поширює професійні знання серед молоді, передаючи їм певний відсоток фахових знань.

У цьому контексті особливої актуальності набуває вивчення нового напрямку бібліотечної діяльності – бібліотечної журналістики. Розгляд веб-сайту УБА як одного з джерел розвитку бібліотечної журналістики в Україні та аналіз

різноманіття жанрів, якими у його структурі подаються основні матеріали, є метою даного дослідження.

Проблематика розвитку бібліотечної журналістики у вітчизняному бібліотекознавстві відносно нова. Незважаючи на те, що «окремі галузі журналістики вже мають методологічне підґрунтя, бібліотечна на теоретичному рівні проаналізована недостатньо» [3, с. 48]. Активне використання бібліотеками новітніх каналів, форм, засобів і технологій масової комунікації створює необхідні передумови для цього.

Окремі аспекти розвитку бібліотечної журналістики розглядали І. Давидова [2], О. Мар'їна [4], Л. Глазунова [1], О. Куликова, В. Сафонова [6; 7], А. Печена [5]. Серед найрозробленіших питань: соціальні медіа, блогосфера як засоби інформування населення про бібліотечні послуги; сучасні методики підвищення медіаграмотності бібліотечних фахівців; місце книгозбірні в системі масових комунікацій тощо.

Варто відзначити і наявність практичного досвіду у підготовці фахівців для цього напряму професійної діяльності бібліотекарів. Йдеться про навчально-інноваційний проект «Школа бібліотечного журналіста» (Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка). Програма цієї школи передбачає вивчення жанрів та специфіки журналістики в електронному середовищі, набуття навичок використання Інтернет-сервісів та каналів для формування власних бібліотечних ЗМІ [1; 7].

Бібліотечну журналістику пропонують тлумачити як окрему галузь, предметною сферою якої є збір, обробка та передача актуальної інформації про діяльність книгозбірні. Науковці виокремлюють чотири напрями бібліотечної журналістики:

- *прес-посередництво* (підготовка матеріалів для ЗМІ, організація спеціальних заходів для ЗМІ, ведення розділів «Для ЗМІ» на веб-сайті),
- *творча взаємодія зі ЗМІ* (участь у створенні сюжетів і програм, надання коментарів та інтерв'ю фаховим журналістам, підбір літератури для тематичних рубрик),
- *створення власного журналістського продукту та підвищення медіаграмотності* [3, с. 49].

Серед жанрів у бібліотечній журналістиці найбільшого поширення набули такі:

- інформаційні (замітки, інформаційні звіти, інтерв'ю, репортажі, некрологи);
- аналітичні (кореспонденція, бесіда, коментарі, анкета, рецензія, стаття, лист, рекомендації тощо);
- художньо-публіцистичні (нариси, памфлети, пародії, епіграфи, сценарії тощо).

Аналізуючи веб-сайт УБА, можна побачити, що з трьох основних груп жанрів бібліотечної журналістики найбільше використовуються перші два.

Серед *інформаційних жанрів* широко представлені *інформаційні звіти*, які присвячені проведеним конференціям, організаційним зборам та втіленим у життя різноманітним проектами (наприклад, вебінар «Бібліотечні послуги

людям з обмеженими фізичними можливостями» від 6 липня 2015 р.). На веб-сайті присутні *репортажі*, які детально описують масові заходи, що проводить організація, зокрема, різноманітні флеш-моби й акції. Серед різновиду жанрів бібліотечної журналістики на сайті представлені й *інтерв'ю* (з президентом УБА, членами президії, кожен з яких відповідає за певний напрям, з директорами бібліотек та бібліотечними працівниками тощо).

Також представлені на веб-сайті *аналітичні жанри*. Важливою складовою є *огляди інформації* в ЗМІ про асоціацію. У розділі про УБА можна побачити чотири розділи (телебачення, радіо, друковані ЗМІ та Інтернет-ресурси), які публікують матеріали про діяльність УБА. У розділі «Оголошення» також можна побачити інформацію про різноманітні заходи та семінари, на які запрошує УБА. Їх можна розглядати як *кореспонденцію*.

На сайті також наявні різноманітні *статті*, які інформують про зміни у галузі (наприклад, Стратегія розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 р. «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України», проект від 7 серпня 2015 р.). Наявні також *матеріали рекомендаційного характеру*, наприклад, «Рекомендації щодо впровадження навчальної програми «Бібліотеки та електронне урядування» (2011 р.), *листи* президента УБА до представників влади України (наприклад, лист до народного депутата України, голови Комітету з питань науки та освіти Л.М. Гриневич) тощо.

Найменш представленими серед жанрів бібліотечної журналістики на веб-сайті УБА є *художньо-публіцистичні жанри*, що пояснюється цільовим призначенням та аудиторією ресурсу. Адже інформаційний канал розрахований на фахівців бібліотечної галузі, наукових співробітників галузі тощо.

Аналіз веб-сайта УБА яскраво свідчить про те, що, як продукт бібліотечної журналістики, веб-сайт передбачає якісно нову форму взаємодії з користувачами та широкою читацькою аудиторією.

Отже, веб-сайт УБА можна розглядати як джерело бібліотечної журналістики, яка в сучасній Україні тільки починає розвиватися. Серед матеріалів, розміщених на веб-сайті, представлені різні жанри, які потребують подальшого розвитку і урізноманітнення.

Список використаних джерел

1. Глазунова Л. В. *Всеукраїнські школи бібліотечного журналіста: огляд роботи та враження* / Л. В. Глазунова, А. А. Тіщенко // *Бібл. форум України*. – 2014. – № 3. – С. 64-69.

2. Давидова І. О. *Соціальні медіа-комунікаційні можливості бібліотек* / І. О. Давидова // *Короленківські читання 2013. «Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону» : матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 жовт. 2013 р.) : [у 2 ч.] / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.] ; [упоряд. Н. І. Капустіна ; редкол.: В. Д. Ракитянська (голова) та ін.]*. – Харків, 2014. – Ч. 1. – С. 14-18.

3. Косачова О. Основні тенденції становлення бібліотечної журналістики в Україні / О. Косачова // Вісн. Кн. палати. – 2015. – № 5. – С. 48-52.

4. Марьина Е. Ю. Библиотека в современном медиа-пространстве: технологи и стратеги развития / Е. Ю. Марьина // Короленківські читання 2013. «Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону»: матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 жовт. 2013 р.): [у 2 ч.] / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.]; [упоряд. Н.І. Капустіна; редкол.: В. Д. Ракитянська (голова) та ін.]. – Харків, 2014. – Ч. 1. – С. 64-68.

5. Печена А. В. Місце бібліотеки в системі масової комунікації / А. В. Печена // Вісн. ХДАК: зб. наук. пр. / за заг. ред. В. М. Шейка. – Харків, 2014. – Вип. 42. – С. 196-204.

6. Сафонова В. В. О жанрах журналистики и рекламе библиотеки / В. В. Сафонова // Библ. дело. – 2012. – № 16. – С. 32.

7. Сафонова В. В. Школа бібліотечного журналіста Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка / В. В. Сафонова // Бібл. форум України. – 2013. – № 4 (42). – С. 25-27.

8. Українська бібліотечна асоціація [Електронний ресурс] / Укр. бібл. асоц. – Електрон. дані. – Київ, 2014. – Режим доступу: World Wide Web: URL: <http://ula.org.ua/ua>. – Мова укр., англ. – Заголовок з екрану. – Бібліогр. опис від 13.09.2015.

УДК 004.738.5:027.54

Хомич Н. А.,

студентка 5 курсу,

спеціальність «Документознавство та інформаційна діяльність»,

Рівненський державний гуманітарний університет

Наукові керівники:

Швецова Г. М.,

професор кафедри бібліотекознавства і бібліографії

Рівненського державного гуманітарного університету,

доктор історичних наук, професор

Крет О. В.,

доцент кафедри документальних комунікацій

Рівненського державного гуманітарного університету,

кандидат політичних наук, доцент

ВЕБ-САЙТ БІБЛІОТЕЧНОЇ УСТАНОВИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Електронні ресурси забезпечують нову перспективу для бібліотечних закладів як сучасних інформаційних центрів і поступово стають основним

джерелом інформації. Створення бібліотечних електронних ресурсів та надання доступу до них пов'язане з питанням удосконалення бібліотечних веб-сайтів.

Веб-сторінки бібліотечних установ були предметом наукових пошуків багатьох науковців. Зокрема, О. Грогуль [1], Л. Філіпова [2; 3] та ін. виділяють певні критерії та вимоги до аналізу веб-сайтів бібліотек.

Дослідження базується на порівняльному якісно-кількісному аналізі контенту сайтів провідних установ бібліотечної сфери – Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ) [4] та Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (СІАЗ) [5] станом на квітень 2015 р.

Результати аналізу СІАЗ були взяті по двох сайтах: безпосередньо по сайту СІАЗ та з ресурсів веб-сайту Центру досліджень соціальних комунікацій (ЦДСК) [6], до складу якого, окрім СІАЗ, включені ще 2 інформаційно-аналітичні підрозділи НБУВ – Національна юридична бібліотека і Фонд Президентів України. На сайті ЦДСК можна ознайомитися з інформаційно-аналітичними матеріалами СІАЗ, повним переліком проектів, що реалізуються. Окрім того, його навігаційні можливості та змістове наповнення є більш зручними для користувача, ніж це забезпечено структурою веб-ресурсу СІАЗ.

Джерельну базу діяльності цих установ, насамперед, складають всі види їхніх власних фондів (для СІАЗ – фондів НБУВ), електронні і друковані ЗМІ, інтегровані ресурси, інші відкриті джерела. Поза цим ДНПБ використовує фонди інших установ, що входять до складу Національної академії педагогічних наук України.

Асортимент інформаційно-аналітичної продукції аналізованих бібліотечних структур формується, перш за все, відповідно до інформаційних потреб користувачів та замовників цієї продукції. ДНПБ співпрацює з науковцями і практиками освітянської галузі України, навчальними закладами, бібліотеками тощо. А діяльність СІАЗ зорієнтована здебільшого на найвищі та регіональні управлінські структури, наукові установи, громадські організації.

При дослідженні ресурсів веб-сайтів ДНПБ і СІАЗ нами було переглянуто наукові, інформаційно-аналітичні видання, випущені цими інформаційними установами з початку 2014 р. до квітня 2015 р. і представлені в їх базах даних (БД), а також інформацію про проведені масові заходи.

Серед наукових видань СІАЗ – монографічні видання, наукові статті та доповіді. За той же період ДНПБ випустила лише один збірник наукових праць.

Інформаційно-аналітична продукція обох бібліотечних структур представлена інформаційно-аналітичними журналами, інформаційними бюлетенями, оглядовими матеріалами (огляди вітчизняних та зарубіжних ЗМІ, реферативні огляди), бібліографічними матеріалами тощо.

Зокрема, ДНПБ двічі на рік видає інформаційно-аналітичний бюлетень «Аналітичний вісник у сфері освіти й науки». Підсумки моніторингу ЗМІ з питань освіти і науки викладені у «Інформаційно-аналітичному огляді головних подій у сфері освіти, науки й культури, оприлюднених засобами масової інформації України».

Інформаційно-аналітичний доробок СІАЗ значно більший. Це видання: «Україна: події, факти, коментарі», «Економічна діяльність: нові орієнтири і ризики», «Громадська думка про правотворення» (виходять двічі на місяць); «Безпека підприємництва», «Шляхи розвитку української науки» (раз на місяць) тощо. Результати огляду ЗМІ висвітлені у щотижневих виданнях «Ініціативи Президента України Петра Порошенка (шляхи реформування)», «Ініціативи Президента України Петра Порошенка (електронне урядування)», в аналітичному огляді «Україна у відгуках зарубіжної преси» та ін.

ДНПБ активніше проводить різноманітні масові заходи (семінари, круглі столи, форуми та ін.), про що регулярно інформує користувачів сайту.

Надзвичайно важливим є такий критерій аналізу веб-сайтів, як доступ до повнотекстових ресурсів. На сайті ЦДСК повністю забезпечений відкритий доступ, відсутня реєстрація на сайті. ДНПБ забезпечує відкритий доступ до реферативної БД з питань педагогіки, психології та освіти, до БД оцифрованих книжкових пам'яток, власної бібліографічної та інформаційно-аналітичної продукції. Окрім того, можливий тестовий доступ до деяких зовнішніх електронних ресурсів; замовлення літератури он-лайн після авторизації на сайті (для користувачів бібліотеки) або звернувшись безпосередньо до бібліотеки і оплативши певний внесок.

Інформація на обох сайтах оперативно оновлюється, проте відомості про останню дату оновлення відсутні. На головній сторінці розміщена інформація анонсового характеру про заплановані події та заходи. Окрім того, на сайті ДНПБ можна знайти перелік онлайн-послуг, які пропонує бібліотека: замовлення документів через електронний каталог на бронеполіцію; віртуальна бібліографічна довідка; довідково-інформаційна консультація «Запитай у бібліотекаря»; електронна доставка документів. На сайті ЦДСК відсутня будь-яка інформація про онлайн-послуги СІАЗ.

Загальний пошук за ключовими словами на сайтах СІАЗ та ЦДСК функціонує чудово, дозволяє задавати деякі додаткові параметри пошуку для відображених результатів, а на сайті ДНПБ – не спрацьовує взагалі.

З метою забезпечення зворотного зв'язку з користувачами обидві установи надають контактну інформацію (поштова адреса, номер телефону для довідок, електронні адреси), а ДНПБ надає також корисні додаткові сервіси: довідково-інформаційна консультація «Запитай у бібліотекаря» та чат *jivosite* на Головній сторінці, що дозволяє залишити своє повідомлення на e-mail.

Проведений аналіз веб-сайтів ДНПБ та СІАЗ НБУВ дає змогу порівняти їх структуру, особливості інформаційного наповнення, вказати на переваги та недоліки у функціонуванні тощо.

Відповідно до результатів дослідження, для інтернет-сторінки ДНПБ характерний високий рівень інформативності, інтерактивності, зручність навігації, просування онлайн-послуг бібліотеки, сучасні сервіси для зворотного зв'язку, інтеграція з іншими інтернет-ресурсами і тощо. Основними недоліками в роботі сайту є: недостатньо чітка систематизація інформаційних ресурсів бібліографічного та реферативного характеру, обмежений доступ до деяких ресурсів, збої в роботі системи пошуку.

Перевагами веб-сайту СІАЗ є значно більший обсяг представлених в БД ресурсів, забезпечення відкритого доступу до них без реєстрації, розміщення інформації анонсового характеру, посилань на інші інтернет-ресурси, пошукові можливості сайту тощо. Водночас він є незручним у користуванні, не містить необхідного інформаційного наповнення, відсутня інформація про повний перелік послуг, які пропонує СІАЗ, недостатнім є рівень інтерактивності.

Виправлення основних недоліків у роботі веб-сайтів дасть змогу забезпечити користувачів цих установ потрібною їм інформацією, підвищити якість обслуговування загалом.

Список використаних джерел

1. Грогуль О. Аналіз веб-сайтів обласних бібліотек (на прикладі Рівненської державної обласної бібліотеки та Кіровоградської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Д. І. Чижевського) [Електронний ресурс] / О. Грогуль // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. : Книгознавство, бібліотекознавство та інформ. технології. – 2012. – Вип. 7. – С. 172-181. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vlukbit_2012_7_13.pdf. – Назва з екрана.

2. Філіпова Л. Аналіз контенту веб-сайтів українських центрів науково-технічної інформації з точки зору використання інтернет-сервісів [Електронний ресурс] / Л. Філіпова // Вісн. Кн. палати. – 2012. – № 10. – С. 22-28. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vkr_2012_10_7.pdf. – Назва з екрана.

3. Філіпова Л. Я. Питання змісту бібліотечних Web-сайтів в Інтернеті / Л. Я. Філіпова // Бібл. планета. – 2003. – № 3. – С. 12-15.

4. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] : веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.dnrb.gov.ua>. – Назва з екрана.

5. Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] : веб-сайт. – Режим доступу: <http://siaz.ukr>. – Назва з екрана.

6. Центр досліджень соціальних комунікацій Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] : веб-сайт. – Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua>. – Назва з екрана.

Цюра М. А.

студентка 4 курсу,

спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник:

Прокопенко Л. С.

доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Київського університету імені Бориса Грінченка,

кандидат історичних наук, доцент

БІБЛІОТЕКАР-БІБЛІОТЕРАПЕВТ: МАТЕРІАЛИ ДО РОЗРОБКИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ВИМОГ

Останнім часом питання бібліотерапії стає все актуальнішим. Науковці з різних галузей знань все частіше у своїх роботах висвітлюють важливу роль бібліотерапії як в межах бібліотеки [1, с. 7-10; 5, с. 25-28], так і в межах суспільства в цілому. Піднімається питання про створення такої професії як бібліотерапевт, про можливості надання їй наукового та практичного значення. Провідним дослідником цього напрямку є Ю. М. Дрешер, яка видала монографію [2] та декілька підручників [3; 4], а також розробила «Авторський проект стандарту вимог щодо підготовки бібліотекаря-бібліотерапевта».

На сьогоднішній день в Україні професія бібліотерапевт не включена до «Класифікатору професій» і «Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників». Метою даного дослідження є спроба розробки проекту кваліфікаційних вимог до професії бібліотерапевт.

Відомий радянський психолог, психіатр і психотерапевт В. М. Мясіщев зазначав, що бібліотерапія: «являє собою складне поєднання книгознавства, психології, психотерапії» [6, с. 67]. До цього переліку доречно було б включити бібліотекознавство. Бібліотерапевтична практика стає все більш актуальною і до її процесу долучаються бібліотекарі, психологи та психотерапевти. У США та Канаді, наприклад, бібліотерапія розглядається через призму медичних наук, цією діяльністю займаються психологи та психотерапевти «в умовах лікарні» [7, с. 69].

У контексті вітчизняного досвіду пропонується розглянути кваліфікацію «бібліотекар-бібліотерапевт» та вимоги до неї. Ця кваліфікація могла б бути включена в «Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників «Культура та мистецтво».

Бібліотекар-бібліотерапевт

Завдання та обов'язки: керується чинним законодавством України про бібліотечну справу, охорону здоров'я, організацію психотерапевтичної допомоги населенню. Виконує роботи щодо забезпечення бібліотечних

процесів відповідно до профілю та технології однієї із виробничих ділянок – обслуговування читачів та абонентів. Бере участь у науково-дослідній та методичній роботі бібліотеки, в розробці та реалізації програм розвитку бібліотеки, планів бібліотечного обслуговування населення. Застосовує наукові методи та передовий досвід роботи у бібліотечній діяльності (обслуговування користувачів).

Здійснює психологічну реабілітацію із застосуванням спеціальних методик при обслуговуванні користувачів. Надає психологічну допомогу особам різного віку, неспроможним справитися з несприятливими умовами, що склалися в їхньому житті. Планує роботу та аналізує її результати. Застосовує сучасну методику та методи бібліотерапевтичної профілактики, діагностики, лікування, реабілітації хворих психотерапевтичного профілю.

Повинен знати: чинне законодавство про охорону здоров'я та бібліотечну справу; основи бібліотечної справи; форми і методи індивідуальної та масової роботи з читачами; права, обов'язки та відповідальність лікаря-психолога; загальну, соціальну психологію, патопсихологію, нейропсихологію; специфіку і форми групової психотерапії; сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом, методи її аналізу та узагальнення; правила і норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту; правила внутрішнього трудового розпорядку.

Кваліфікаційні вимоги

Провідний бібліотекар-бібліотерапевт: повна вища освіта відповідного напрямку підготовки. Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Стаж роботи за професією бібліотекаря-бібліотерапевта 1-ї категорії для магістра не менше 4 років, бакалавра – не менше 5 років.

Бібліотекар-бібліотерапевт 1-ї категорії: повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр або бакалавр). Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли, тощо). Стаж роботи за професією бібліотекаря-бібліотерапевта 2-ї категорії для магістра не менше 2 років, бакалавра – не менше 4 років.

Бібліотекар-бібліотерапевт 2-ї категорії: повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр або бакалавр, молодший спеціаліст). Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли, тощо). Для магістра – без вимог до стажу роботи; бакалавра – стаж роботи за професією бібліотекаря-бібліотерапевта не менше 3 років, молодшого спеціаліста – стаж роботи за професією бібліотекаря не менше 3 років.

Бібліотекар-бібліотерапевт: базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (бакалавр, молодший спеціаліст). Без вимог до стажу роботи.

Для впровадження професії бібліотекаря-бібліотерапевта необхідно не лише розробити кваліфікаційні вимоги, але й підняти питання про внесення змін до законодавчої бази країни, а також до програм навчальних дисциплін, які викладаються студентам навчальних закладів різних рівнів за спеціальністю «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія».

Список використаних джерел

1. Ашаренкова Н. Обслуговування користувачів з особливими потребами в публічних бібліотеках. Послуги, що стають реальністю для України / Н. Ашаренкова // Бібл. планета. – 2006. – № 1. – С. 7-10.
2. Дрешер Ю. Библиотерапевтическая деятельность. Методология и методика : монография / Ю. Дрешер. – М. : Либерей-Бибинформ, 2009. – 240 с.
3. Дрешер Ю. Библиотерапия: полный курс : учеб. пособие / Ю. Дрешер. – М. : ФАИР, 2007. – 560 с.
4. Дрешер Ю. Библиотерапия: теория и практика : учеб. пособие / Ю. Дрешер. – СПб. : Профессия, 2008. – 272 с.
5. Дрешер Ю. Теоретические проблемы библиотерапии / Ю. Дрешер, О. Латыпова // Шк. б-ка плюс. – 2006. - № 18. – С. 25-28.
6. Психотерапевтическая энциклопедия / В. А. Абабков [и др.] ; ред. Б. Д. Карвасарский. – 3-е изд., перераб. и доп. – СПб. [и др.] : Питер, 2006. – 943 с.
7. Трофимова Р. Трактовки библиотерапии / Р. Трофимова // Мир науки, культуры, образования. – 2007. – № 1. – С. 69-72.

УДК 019.922:027.625

Чумак А. С.,

студентка 4 курсу,

спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,

Київський національний університет культури і мистецтв

Науковий керівник:

Шипота Г. Є.,

професор кафедри книгознавства і бібліотекознавства

Київського національного університету культури і мистецтв,

кандидат педагогічних наук, доцент

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РЕКОМЕНДАЦІЙНОЇ БІБЛІОГРАФІЇ У БІБЛІОТЕКАХ ДЛЯ ДІТЕЙ

Дослідження рекомендаційної бібліографії тривають достатньо довгий період часу для того, щоб концепції керівництва читанням, складовою якої була рекомендаційна бібліографія, прийшла на зміну концепція інформаційного супроводу читацької діяльності користувачів. Зміна концептуального підходу до обслуговування користувачів внесла корективи у функціональні завдання бібліотек. Разом із тим, рекомендаційна бібліографія отримала новий стимул для розвитку в умовах постійного збільшення обсягів інформаційних ресурсів. Стає дедалі актуальніше одне із провідних завдань рекомендаційної

бібліографії – відбір із загального потоку видань, тих, які, на думку фахівців, необхідно поширювати і популяризувати.

Власне визначення функцій рекомендаційної бібліографії тісно пов'язане із основними суспільними функціями бібліографічної інформації: оціночною, комунікативною, пошуковою тощо. Саме реалізація оціночної функції лежить в основі розвитку рекомендаційної бібліографії.

Сучасне суспільство, наголошуючи на проблемах організації читання дітей та підлітків в умовах подальшої інформатизації, актуалізує саме питання стимулювання до читання, залучення та заохочення до читацької діяльності.

Подібні завдання у першу чергу притаманні діяльності у галузі рекомендаційної бібліографії. Значення рекомендаційної бібліографії для формування стійкої мотивації до читацької активності у дитячому та підлітковому віці підкреслюють науковці. Так, Т. Долбенко, розглядаючи проблеми стимулювання підлітків до пізнавальної діяльності, зазначає роль бібліотек у створенні сучасних бібліографічних документів для інформування про науково-популярну літературу. Дослідниця наголошує: «важлива роль бібліотек для дітей в активізації пізнавальної діяльності підлітків посилюється через: зростання обсягів і підвищення якості науково-пізнавальної літератури, можливість доступу до неї, наявність традиційних і електронних каталогів, бібліографічних документів з електронною доставкою документів; зростання попиту на бібліотечні послуги тощо» [1, с. 224].

На жаль, ми спостерігаємо суттєве зменшення друкованих рекомендаційних бібліографічних видань для дітей та підлітків. Друковані видання є досить дорогими і, з метою економії, суспільні потреби в бібліографічній інформації задовольняють створенням електронних бібліографічних ресурсів. Дитяча читацька аудиторія сприймає електронні бібліографічні посібники із зацікавленістю, вони яскраві, креативні, сучасні.

Разом із тим, більшість батьків віддають перевагу традиційним книжковим бібліографічним виданням, висловлюючи думки про занадто довге перебування дитини перед комп'ютером та телевізором, перенасиченість екранними інформаційними ресурсами дозвіллевого часу дітей та підлітків.

Аналізуючи електронні рекомендаційні бібліографічні посібники, які створюють бібліотеки для дітей, можна сказати, що вони стають невід'ємною складовою довідково-пошукового апарату бібліотеки. До них звертаються діти, вчителі, співробітники бібліотек, видавництв, дозвіллевих та благодійних центрів та фондів. Актуалізуючи інформацію про кращі літературні твори для дітей, рекомендаційні посібники стимулюють розвиток україномовної дитячої читацької аудиторії, формують мотивацію до читання книг українських авторів. Г. Шипота звертає увагу на те, що «рекомендація кращих творів української літератури для читання дітям лежить в основі передачі культурних традицій, символів, навіть певної ментальності наступним поколінням» [2, с. 214].

Рекомендаційна бібліографія має бути ненав'язливим і дружнім, але авторитетним посередником між літературним твором та дитиною, тому, на наш погляд, необхідні подальші дослідження, які сприятимуть розвитку даного напрямку діяльності бібліотек для дітей.

Список використаних джерел

1. Долбенко Т. О. *Теоретико-методологічні засади прикладних досліджень активізації пізнавальної діяльності дітей : монографія / Т. О. Долбенко. – Київ, 2013. – 432 с.*
2. Шипота Г. Є. *Історична ретроспекція формування україномовної читацької аудиторії / Г. Є. Шипота // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України : Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 22 листоп. 2011 р. – Київ, 2011. – С. 212-217.*

Розділ II
КНИГОЗНАВСТВО, ВИДАВНИЧА СПРАВА І
КНИГОРОЗПОВСЮДЖЕННЯ

УДК 655.25:37.091.64

Галака Я. В.,

*студентка 4 курсу,
спеціальність «Видавнича справа та редагування»,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

Науковий керівник:

Масімова Л. Г.

*доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент*

КРИТЕРІЇ ВИДАВНИЧОЇ КУЛЬТУРИ
НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА

У дослідженні ми спробували виділити критерії, які формують видавничу культуру навчального посібника. Запорукою високої видавничої культури будь-якого книжкового видання є ефективна взаємодія визначених критеріїв. Нехтування хоча б одним із них неминуче призводить до низької видавничої культури книги.

Змістовий критерій. Під змістовим критерієм розуміємо досконалість підготовки основного та додаткового текстів книжкового видання [2]. Рівень втілення змістової культури видання найбільшою мірою залежить від взаємозв'язку «твір – видання». Ще на підготовчому етапі редакційно-видавничого процесу редактор та видавець мають чітко визначити, яку змістову цінність має той чи інший авторський оригінал. Саме від змістового наповнення залежить привабливість видавничого продукту в очах читацької аудиторії.

Редактор має пам'ятати, що навчальний посібник нового покоління повинен відзначатися не лише принципами структуризації та відбору інформації, а й урахувати психологічні особливості сприйняття сучасної молоді, тобто потенційної читацької аудиторії [1].

Домінантна ознака навчальних текстів, що визначає їх природу як таких, – популярний виклад. Наукові факти мають бути викладені доступно та цікаво для читачів різного рівня професійної підготовки. Це стосується також тлумачення наукових понять, термінів та явищ. Ще одна вимога до навчальних текстів – адекватність сприйняття реципієнтом, що забезпечується принципом однозначності (не допустиме виникнення різночитань одного й того ж факту, поняття, терміна чи явища) [1].

Важливим складником змістового критерію видавничої культури є композиція навчального посібника. Структура навчальних посібників регламентується методичними вказівками Міністерства освіти і науки України [3]. Однак формування гармонійної композиції навчального посібника не можливе без урахування специфічних особливостей конкретного видання. С. Антонова виділяє ознаки, властиві якісному навчальному тексту: науковість, системність, цілісність, повнота [6].

Під додатковим текстом навчального видання розуміємо апарат книги. У праці «Видавничий словник-довідник» О. Мільчин дає таке визначення: «Апарат видання – додаткові до основного тексту видання елементи, завдяки яким виданням легше і зручніше користуватися з різною метою» [4]. Таким чином, продуманий апарат видання значно підвищує його цінність для читацької аудиторії.

Науковці Л. Серeda та В. Павленко вводять поняття «апарат орієнтування» [5, с. 44]. На думку дослідників, він значно підвищує ефективність навчального видання. До апарату орієнтування вони зараховують передмову, зміст, рубрикацію, сигнали-символи, покажчики, список літератури.

У рамках змістового критерію варто відзначити також культурно-історичну цінність видання та його наукову вартість.

Змістовий критерій видавничої культури формується на підготовчому етапі. Завдання редактора – визначити долю авторського оригіналу. Залежно від редакторського висновку авторський оригінал на певних підставах може бути не рекомендованим до друку. В іншому випадку редактор має ретельно опрацювати твір, зробити усе можливе для його поліпшення. Лише шляхом висококваліфікованого редакторського опрацювання буде досягнута висока змістова культура майбутнього видання.

Ступінь відповідності стандартам видавничої справи. Для високої видавничої культури дотримання стандартів є необхідною умовою. Стандарти мають стати зразком того, яким має бути видання, скерувати видавця на задоволення потреб читацької аудиторії. Стандарти мають враховуватися на всіх етапах редакційно-видавничого процесу. Редактор не має розглядати стандарти як обмеження його творчої діяльності. Натомість він має усвідомлювати, що стандарти спрямовані поліпшити видання, зробити його зручним для споживача.

На жаль, не існує єдиного стандарту, який визначає вимоги до видань навчальної літератури. ДСТУ 29.2-97 «Підручники і навчальні посібники для загальноосвітніх шкіл та інших типів середніх навчальних закладів. Поліграфічне виконання. Загальні технічні вимоги» регламентує лише поліграфічне відтворення оригіналів, до того ж тільки видань для середніх навчальних закладів. Проте такі стандарти, як ДСТУ 3017-95 «Видання. Основні види. Терміни та визначення», ДСТУ 4861:2007 «Видання. Вихідні відомості» тощо, які стосуються всіх книжкових видань, мають бути дотримані в навчальній літературі.

Отже, стандартизація відіграє важливу роль, коли говоримо про формування видавничої культури книжкових видань. Стандарти є взірцем, від якого варто відштовхуватися при підготовці та випуску видання.

Художньо-технічний критерій. Художньо-технічне проектування, закріплене в макеті оформлення видання, є невід'ємною частиною концепції навчального посібника. Доцільне художньо-технічне оформлення може бути реалізоване лише за умови концептуального підходу до змісту видання.

«Художньо-технічне редагування охоплює всі роботи, пов'язані з перетворенням змісту інформації в графічну форму з урахуванням нормативних документів: від моменту, коли авторський оригінал надійшов, до рекомендацій поліграфічному підприємству та оцінювання якості контрольних відбитків» [7]. Художньо-технічне виконання має відповідати задуму автора та редактора, тематично-ідейній основі твору на всіх етапах редакційно-видавничого процесу. Також не можуть не враховуватися естетичні потреби та психологічні особливості читацької аудиторії.

У межах художньо-технічного критерію варто розглядати також поліграфічне виконання, а саме – його якість та відповідність гігієнічним потребам читачів.

Отож у дослідженні художньо-технічного критерію видавничої культури мають враховуватися ступінь втілення авторського задуму в оформленні видання, а також бажання і потреби потенційних читачів.

Рекламно-розповсюджувальний критерій. Маркетинговий етап є завершальним у редакційно-видавничому процесі. Промоція книги як елемент книжкового менеджменту, сформований в розвинених ринкових країнах, є цілісним комплексом заходів, спрямованих на просування книги, що передбачає створення та розвиток сфери книжкової справи. Рекламно-маркетинговий критерій видавничої культури є визначальним, коли йдеться про безпосередню комунікацію між читачем та виданням. Завдяки маркетинговому етапу книга досягає читача, а отже – виконує свої безпосередні функції.

Отже, сукупність змістового, художньо-технічного, рекламно-розповсюджувального критеріїв, а також відповідність стандартам визначають рівень видавничої культури сучасної української книги.

Список використаних джерел

1. *Артёмов І. В. Навчальна книга : організація і методика створення : [посібник] / І. В. Артёмов, О. М. Ващук. – Ужгород : ЗакДУ, 2012. – 248 с.*
2. *Крайнікова Т. Змістова культура видання : суть, чинники та критерії оцінювання / Т. Крайнікова // Наукові записки Інституту журналістики : зб. наук. пр. – Київ, 2011. – Т. 44. – С. 133-137.*
3. *Методичні рекомендації щодо структури, змісту та обсягів підручників і навчальних посібників для вищих навчальних закладів і порядок надання навчальній літературі грифів Міністерства освіти і науки України / М-во освіти і науки України, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти. – Офіц. вид. – Київ, 2008. – 16 с.*

4. Мильчин А. Э. *Издательский словарь-справочник* : [Электронный ресурс]. — 3-е изд., испр. и доп. / Мильчин А. Э. — М. : ОЛМА-Пресс, 2006. — Режим доступа: URL : <http://slovari.yandex.ru/~книги/Издательский%20словарь>. — Загл. с экрана.

5. Серета Л. П. *На допомогу авторам навчальної літератури* : [навч. посіб.] / Л. П. Серета, В. С. Павленко ; за ред. В. С. Павленка. — Київ : Вища шк., 2001. — 79 с.

6. *Современная учебная книга : подготовка и издание* / под. ред. С. Г. Антоновой, А. А. Вахрушева. — М. : МГУП, 2004. — 224 с.

7. Шевченко В. *Художньо-технічне оформлення видань різних видів* [Електронний ресурс] : Електронна бібліотека Ін-ту журналістики / Шевченко В. — Режим доступа: URL : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1815>. — Назва з екрана.

УДК 655.254.22:088

Захарчук О. В.

*студентка 4 курсу,
спеціальність «Видавнича справа та редагування»,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

Науковий керівник:

Масімова Л. Г.,

*доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент*

СПЕЦИФІКА РЕДАКТОРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДНИХ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИХ ВИДАНЬ

Випуск перекладної літератури займає невеликий сегмент видавничої продукції книжкового ринку України. Серед перекладів одне з вагомих місць посідає науково-популярна література, яка викликає стабільний інтерес серед читацької аудиторії. У дослідженні ми проаналізували особливості редагування перекладних видань науково-популярної літератури, що дозволило виокремити типові помилки та розробили алгоритм для їх уникнення при подальшому підготовленні видань такого типу.

Під час виокремлення критеріїв подальшого аналізу видань перекладів науково-популярної літератури ми користувалися наступними визначеннями: «перекладне видання – видання окремого або кількох творів, об'єднаних спільною назвою, у перекладі з однієї мови на мову видання. Текст такого видання передбачає збереження при зміні мовної форми не лише змісту повідомлення, а й певних формальних особливостей вираження цього змісту.

Іншими словами йдеться про збереження єдності форми перекладеного з іншої мови твору» [8, с. 342]. Також ми звертали увагу на те, що потреби читачів змінюються, і це позначається на оформленні видання відповідно до його призначення.

Отже, для аналізу видань ми виокремили наступні критерії:

Особливості адаптації тексту для українського читача. Слід зауважити, що переклад може бути якісним лише у випадку перекладання з мови оригіналу, на чому наголошує Зарицький М. С. [4]. Підвищує якість перекладу його адаптація до мови реципієнта [8, с. 343]. Наприклад, переклади крилатих висловів та прислів'їв.

Художньо-технічне оформлення основного тексту. Для кращого розуміння тексту українським читачем редактору слід вводити до видання редакторські коментарі та технічно виокремлювати їх спеціальною піктограмою.

У разі розміщення додаткового тексту в основному тексті слід завершувати вставками курсивом та відбивати лінійками від основного тексту.

Особливостями художньо-технічного редагування може бути цікаве та оригінальне оформлення вставок та розділів.

Укладання апарату книги. Для полегшення користування виданнями редактору слід додавати до основного тексту вступне слово з роз'ясненнями та тлумаченнями особливостей редакторської підготовки перекладу та оформлення видання.

Оформлення вихідних відомостей. При їх оформленні слід користуватися стандартом «Видання. Вихідні відомості. ДСТУ 4861:2007» [2]. Анотація нехудожнього видання згідно з вимогами (міждержавний ГОСТ 7.9-92 СИБІД. Реферат и аннотация. Общие требования) повинна містити короткий виклад теми твору, вид видання та читацьку адресу, бажано вказувати рік першого видання твору. Редактори часто не дотримуються чинних вимог. У більшості анотацій не вказано теми видання, виду видання та читацької адреси. Лише подається інформація про авторів, що швидше нагадує рекламний текст.

Через недотримання норм та стандартів під час підготовки перекладних видань, редакціями часто допускаються помилки, що зменшують якість видання:

- невідповідність рубрикації вимогам редагування (не всі розділи містять підрозділи);
- не вказується автор переднього слова;
- не уніфікуються підписи під рисунками;
- відсутність контртітулу, що є обов'язковим для першого перекладу видання [2];
- відсутність на титульному аркуші року та місця видання;
- неправильно складена анотація (не зазначено вид видання);
- відсутність інформації про перекладача;
- розташування індексу ISBN у невідповідному місці;
- відсутність прикінцевої сторінки;
- відсутність інформації про редколегію у випускних даних.

Для уникнення помилок редактором в подальшій роботі над перекладними виданнями науково-популярної літератури слід дотримуватися наступного алгоритму дій: переклад лише з мови оригіналу, адаптація фактів для специфічної читацької аудиторії, підготовка вступної статті чи передмови, укладання апарату книги, розробка оригінальної концепції художньо-технічного оформлення видання.

Список використаних джерел

1. Антонова С. Г. *Редакторская подготовка изданий : учеб. для вузов / под ред. С. Г. Антоновой.* – М. : МГУП, 2004. – 496 с.
2. *Видання. Вихідні відомості : ДСТУ 4861:2007.* – [Чинний від 1996-01-01]. – Київ : Держстандарт України, 1995. – 47 с. – (Національні стандарти України).
3. Губарець В. В. *Редактор і переклад. Основи видавничої роботи з відтвореними текстами : навч. посіб. / Василь Губарець.* – Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2012. – 172 с.
4. Зарицький М. С. *Переклад: створення та редагування : навч. посіб. / М. С. Зарицький.* – Київ : Парлам. вид-во, 2004. – 120 с.
5. Здіховська І. *Хто видає переклади в Україні / І. Здіховська, А. Каріна // Коло.* – 2013. – № 1. – С. 13-15.
6. Зелінська Н. В. *Наукове книговидання в Україні: історія та сучасний стан : навч. посіб. / Н. В. Зелінська.* – Львів : Світ, 2002. – 268 с.
7. Мильчин А. Э. *Методика редактирования текста : учеб. изд., перераб. и доп. / А. Э. Мильчин.* – М. : Логос, 2005. – 525 с.
8. Тимошик М. С. *Як редагувати : навч. посіб. / М. С. Тимошик.* – Київ : Наша культура і наука, 2012. – 384 с.

УДК 655.11(44) ”14/ 17”

Лобанова Є. Л.,

студентка 4 курсу,

спеціальність «Видавнича справа та редагування»,

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник:

Поліщук Т. І.,

викладач кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Київського університету імені Бориса Грінченка

РОЗВИТОК КНИГОДРУКУВАННЯ У ФРАНЦІЇ (XV – XVIII ст.)

Доба Відродження стала для європейського суспільства часом різнопланових змін та інновацій. Франція була однією з перших країн, де

книгодрукування набуло поширення. Незважаючи на супротив католицького духовенства, яке називало книгодрукування «бісівським промислом», все ж таки вдалося покласти початок французькому друкованому слову. В період XV-XIX ст., книгодрукування переживало як злети, так і падіння. Змінювалася влада, суспільство ставало освіченішим та більш відкритим до нових знань. Основні тенденції розвитку видавничої справи були продиктовані тією чи іншою історичною епохою.

Важливо зрозуміти, яким чином розвивалося книгодрукування в одній з найпрогресивніших європейських країн, що стримувало розвиток цієї галузі в ту чи іншу епоху та кому французьке суспільство має завдячувати своїми успіхами у видавничому бізнесі.

Незважаючи на те, що інтелектуальним центром Європи вважався Париж, друкарі не хотіли там працювати через високу конкуренцію. Тому перша друкарня у Франції відкривається не у Парижі, а у Сорбоні, при місцевому університеті [2]. Провідні професори Сорбонського університету, прихильники гуманістичних поглядів, запросили до Франції трьох друкарів із Німеччини: Ульріха Геринга, Міхаеля Фрібургера та Мартіна Кранца. За три роки роботи з цієї друкарні вийшло 23 книги [2]. Першою книгою французькою мовою були «Великі французькі хроніки» [3].

Протягом XVI ст. відкриваються друкарні у Ліоні, Парижі та Тулузі. Друкуються переважно видання масової літератури, лицарські романи, казки, новели, переклади античних авторів, латинська література.

Для поширення гуманістичних поглядів серед французьких читачів багато зробили книговидавець Йодокус Бадіус Асцензій, родина Етьєнів, Жоффруа Торі, Себастьян Гріффіус. До середини XVI ст. французькі майстри стали справжніми законодавцями моди у галузі європейського палітурного мистецтва.

У XVII ст. книгодрукування Франції почало занепадати, оскільки абсолютистська королівська влада підтримувала тільки тих книговидавців і друкарів, які давали згоду працювати на потреби короля. Проте і в цей час продовжували друкувати книги та знаходити нові способи їх оформлення. У 1640 р. за ініціативою кардинала Рішельє створено першу державну друкарню [6] – Королівську – для виготовлення перевірених і виправлених богослужбових книжок. У 1670 р. була винайдена машина-рол [7], за допомогою якої механізували процес розмелювання рослинної маси, що дало можливість виготовляти якісніший папір. Популярними ставали шрифти великого кеглю, один з яких створив математик Ніколя Жожон – «королівська антиква» [3].

Епоха Просвітництва ще більше пожвавила розвиток книгодрукування. Книги повністю змінили свій зовнішній вигляд: їхні формати стали вузькими і видовженими, знаки у рядках на вузьких шпальтах почали складати щільніше, але з використанням великого інтерліньяжу та широких книжкових полів. Тексти книжок доби рококо супроводжувалися численними, виконаними на міді ілюстраціями еротичного змісту.

В останнє десятиріччя XVIII ст. у Франції виникла кольорова ілюстрація. Книга Дж. Мільтона «Втрачений рай» була видана з 12 кольоровими ілюстраціями, виконаними на міді [1]. Французькі художники-гравери досягли у другій половині XVIII ст. високого професійного рівня: у невеличких за розмірами ілюстраціях гравери вирізьблювали цілі сцени з найдрібнішими деталями, демонструючи чудеса технічної майстерності. В цей період друкують енциклопедичні видання (наприклад, «Енциклопедія, або Тлумачний словник науки, мистецтва й ремесел» Дені Дідро), збірки міждержавних договорів та інші дипломатичні видання.

Привертає до себе увагу видавнича діяльність драматурга П'єра Огюстена Карона де Бомарше, офорти гравера П'єра Габрієля Берто та неперевершена друкована продукція видавничої фірми Дідо, яка на період кінця XVIII ст. стала найпотужнішою в Європі [3].

Отже, Франція пройшла нелегкий шлях становлення книгодрукування. Ще з XV ст. французи почали успішно видавати та продавати свої видання, що продовжують робити і нині. Доба Ренесансу та Просвітництва надали Франції талановитих діячів слова та мистецтва, які піднесли французьке книгодрукування на високий рівень. Представники влади тієї чи іншої епохи ніколи не забували про розвиток культури, зокрема, книговидання.

Список використаних джерел

1. Баренбаум И. Е. *Издательское дело и книговедение Франции* / И. Е. Баренбаум. – Москва, 1974. – 60 с.
2. Волкотруб Л. М. *До питання про історію книгодрукування* / Л.М. Волкотруб // *Сторінки історії : зб. наук. пр. / Мін-во освіти і науки України, НТУУ «КПІ», каф. історії.* – Київ : НТУУ "КПІ", 2010. – Вип. 30. – С. 5-13.
3. Куприянова Т. Г. *История книжного дела в Европе : учебное пособие* / Т. Г. Куприянова ; Моск. гос. ун-т печати. – Москва, 2010. – 138 с.
4. *Міжнародна журналістика. 36 робіт магістрів і спеціалістів* / за ред. О. К Мелещенко. – Київ, 2002. – Вип. 3. – 187 с.
5. Розум О. *Таємниці друкарства. Поліграфія : минуле, сучасне, майбутнє* / О. Розум. – Київ : Техніка, 1980. – 143 с.
6. Славінська І. *Французька книжка колись і сьогодні [Електронний ресурс]* / І. Славінська // *ЛітАкцент : істина така ж гірка, як і солодка! / дизайн : Ю. М. Барабаш.* – Електрон. дані. – Київ, 2007 – 2015. – Режим доступу: <http://litakcent.com/2010/02/09/francuzka-knyzhka-kolys-i-sohodni>. – Мова укр. – Назва з екрану. – Бібліогр. опис від 09 лютого 2010 р., 05:40.
7. Тимошик М. С. *Історія видавничої справи : підруч. для студ. вищ. навч. закладів, які навчаються за спец. «Журналістика» і «Видавнича справа та редагування»* / М. С. Тимошик. – Київ : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.

Мальцева О. А.,

студентка 2 курсу,

спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник:

Сошинська В. Є.

доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Київського університету імені Бориса Грінченка,

кандидат наук із соціальних комунікацій

РОЗВИТОК СЕРВІСІВ КНИГАРНІ «СЯЙВО КНИГИ»

Книжковий магазин «Сяйво книги» знаходиться за адресою м. Київ, вул. Велика Васильківська, 6. Інформація про даний магазин та його місцезнаходження можна знайти на регіональному домені kiev.vgorode.ua та на їх власному, не так давно створеному сайті [1].

Сайт книгарні створений у системі управління контенту (CMS) WordPress. Привертає увагу епіграф В. Гюго на головній сторінці веб-сайту: «Світло! Завжди світло! Всюди світло! У ньому потребують всі. Він міститься в книзі» [2].

На «Головній» сторінці сайту міститься інформація про останні події та асортиментні новинки книгарні, які дублюють підрозділи вкладки «Книги». Присутній тут і календар подій та хмара тегів (tagcloud), розміщено користувацький пошук по сайту, архів постів та схожі новини до щойно переглянутих. Крім «Головної» сторінки сайт має розділи: «Про нас», «Подарункова книга», «Книги», «Контакти».

Розділ «Про нас» коротко інформує про історію муніципальної книгарні, її пропозиції для покупців та відомості про розробників сайту. На вкладці «Подарункова книга» презентовано книгу «Україна. Козацька держава». Представлення книги супроводжується її декількома зображеннями, анотацією, особливостями оформлення та поліграфічною характеристикою. Принцип оновлення цього розділу невідомий. В розділі «Книги» відсутня будь-яка інформація, крім можливості додати коментар. Його підрозділи – «Для дорослих», «Для дітей» – мають наповнення: анотаціями та зображеннями обкладинок книг; підрозділ «Аудіокниги» відкритий тільки для коментарів. Розділ «Контакти» містить адресу книгарні, посилання на його розташування на мапі, телефони самого магазину та для організації заходів, графік роботи (з 10.00 до 20.00, без вихідних). Коментарі, що розміщені в «Контактах», справляють враження, що вони створені самими розробниками сайту для показової відвідуваності сайту.

На жаль, сайт справляє враження незавершеного, або такого, що оновлювався тільки на початковій стадії розробки (останні публікації датовано 30 березнем 2015 р.).

Надходження від видавництв, що співпрацюють з «Сяйвом книги», надходять у книгарню декілька разів на місяць. Особливості асортименту та послуг книгарні у 2014 р. було представлено нами на VIII Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми економічного розвитку підприємств видавничо-поліграфічної галузі» та надруковано в електронному збірнику матеріалів [3].

У книгарні «Сяйво книги» відбувається постійна зміна товарного асортименту. Однією з новинок продажу цього року стало видання Софії Андрухович «Фелікс Австрія» («Видавництво Старого Лева»), яка за версією ВВС стала книгою 2014 р. та у тому ж році отримала спеціальну відзнаку Форуму видавців [4].

«Видавництво Старого Лева» випустило у 2015 р. багато пізнавальних книг для дітей і вони представлені в асортименті книгарні, серед них книги «Як змайструвати автомобіль» та «Як змайстрували літак» Мартіна Содомки, що вважаються розвиваючими. Читачі книг не лише довідуються, з яких деталей складається та чи інша конструкція, як керувати технікою, що таке підйомна сила, але й пізнають цінність справжньої дружби. Ці книги були презентовані автором на V Книжковому Арсеналі (квітень 2015 р.) та XXII Форумі видавців у Львові (вересень 2015 р.).

Серед українських видань, що представлені в асортименті книгарні, слід відзначити дитячі видання видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», попитом користується книга «Маленький принц», яка ілюстрована яскравими малюнками у виконанні Владислава Єрка.

Змінюється не тільки асортимент, а й оформлення та тематика вітрини книгарні. На даний момент в ній виставлено книги до річниці Майдану. 97% з продажу цих книг направляється на благодійність та АТО. В березні 2015 р. у «Сяйві книги» відбулася презентація книги «Майдан. Нерозказана історія» Соні Кошкіної [5]. «Сяйво книги» є активним учасником благодійних заходів. Зараз проводиться акція «Книжки задля перемоги». Суть акції в тому, що сучасні українські письменники жертвують свої книги на безпеку України. Сто відсотків з прибутку від продажу книг, йде на потреби бійців АТО. Звичайні громадяни також можуть принести книги задля благодійності.

Серед новинок в оформленні книгарні – новий стелаж «Національного газетно-журнального видавництва». Там представлені журнали про театр, кіно та музику. У вітрині також часто виставляють афіші Національної опери України імені Тараса Шевченка з розкладом вистав, що проходять найближчим часом. Серед масових заходів, що мають великий попит відвідувачів – весною та на Великодні свята працівники книгарні влаштовують щорічний майстер-клас по плетінню великодніх віночків, всі бажаючі можуть проявити свою творчість у розмалюванні крашанок.

Отже, можна стверджувати, що цей «книжковий двір» користуватиметься популярністю і надалі. Книжкова крамниця має вигідне розташування і багато

клян та гостей столиці мають можливість його відвідати, а завдяки постійному оновленню асортименту, співпраці з видавництвами, проведенню літературно-масових заходів, покупцю завжди буде що обрати собі серед десятків тисяч книг. «Сяйво книги» є популярним книжковим магазином, що активно бере участь у найрізноманітніших подіях та приваблює відвідувачів не тільки товарним асортиментом та творчими проектами, але і розвитком нових сервісів.

Список використаних джерел

1. Книгарня «Сяйво книги» з'явилася в інтернеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kiev.pravda.com.ua/news/551692e2773de/>. – Назва з екрана.
2. Книгарня «Сяйво книги» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://syaivo-books.com.ua>. – Назва з екрана.
3. Мальцева О. Нові послуги книгарні «Сяйво книги» / Ольга Мальцева // VIII Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Актуальні проблеми економічного розвитку підприємств видавничо-поліграфічної галузі» : зб. матеріалів / М-во освіти і науки України, НТУУ «КПІ», ВПІ, каф. ОВПК. – Електрон. вид. – Київ, 2014. – С. 90–92. – Наук. керівник Сошинська В. Є.
4. Видавництво Старого Лева [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – Режим доступу: <http://starylev.com.ua/feliks-avstriya>. – Назва з екрана.
5. Майдан. Нерозказана історія [Електронний ресурс] : офіц. стор. кн. – Режим доступу: <http://maidanbook.com.ua/uk/>. – Назва з екрана.

УДК 655.418.3

Озеранська М. Р.,
студентка 3 курсу,
спеціальність «Видавнича справа та редагування»,
Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник:

Ярошенко Р. В.,
докторант кафедри літературознавства та компаративістики,
доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю
Київського університету імені Бориса Грінченка
кандидат філологічних наук

РОЛЬ АВТОРА У ПІДГОТОВЦІ ВИДАВНИЧОЇ ПРОДУКЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ВИДАННЯ КНИГ ВІРИ ВОВК)

Коли книговидання почало активними темпами розвиватися і виокремлюватися в абсолютно самостійну галузь, коли видання почали ставати конкурентоздатними, а робота за ринковими умовами стала для видавництв пріоритетною, можна стверджувати, що редакторська робота у процесі

створення видавничої продукції набула відносно нових ознак. М. Тимошик вказує, що «видавнича продукція – це сукупність різноманітних за формою, змістом, зовнішнім виглядом, обсягом, характером інформації, структурою, періодичністю та призначенням видань, випущених видавцем або групою видавництв за певний часовий період» [13, с. 93].

На сьогодні видано обмаль наукової літератури, де зроблено аналіз ролі автора, його співпраці з редактором задля створення якісного видавничого продукту. З огляду на це, ми вважаємо, що **актуальність нашого дослідження** полягає в синтезі нечисленних досліджень, виявленні важливих тенденцій та проблем у підготовці видавничого продукту автором, приверненні уваги до питання, яке досі не розглядалося так широко.

Свою роботу ми скоординували на аналізі підготовки видавничої продукції Віри Вовк, котра, будучи українською письменницею, є учасницею Нью-Йоркської групи, мешкає в Бразилії, пише українською, німецькою та португальською мовами. Її творчість складають численні збірки поезій, прози, спогадів, драматургії, перекладних видань (антологій, серійних видань, монографій, університетських видань). Особисто поспілкувавшись з автором, видавництвами, де побачили світ книги авторки, ми спробуємо зробити детальну характеристику видань та визначити роль письменниці у їх підготовці.

Практичне значення. У роботі систематизовано всі відомості обраної проблеми та визначили власні напрями роботи, зазначили ідеї щодо роботи автора над якісною видавничою продукцією. Сьогодні можна вважати автора невід'ємним учасником перетворення свого рукопису в яскравий видавничий продукт, що є придатним до представлення суспільству.

Об'єктом дослідження є роль автора у підготовці видавничого продукту, а **предметом** виступає постать Віри Вовк як автора (процес підготовки та випуску її загальновідомих видань).

Мета роботи – з'ясувати основні дотики співпраці автора і видавництва над книжковим літературно-художнім виданням під час редакційно-видавничого процесу та на конкретному прикладі видання книг Віри Вовк.

Наявність поставленої мети дослідження дозволяє визначити основні **завдання розвідки:**

- визначити послідовність дій автора при підготовці книжкових видань;
- ознайомитися з творчістю Віри Вовк крізь призму видавничої діяльності Нью-Йоркської літературної групи;
- дослідити співпрацю Віри Вовк та видавництв у процесі випуску книжкових видань.

Методологія розвідки: опис, аналіз, синтез, експертна оцінка, метод узагальнення.

Видавнича продукція – комплексне явище. В її підготовці бере участь цілий творчий колектив, без роботи яких майбутнє видання не зможе конкурувати на книжковому ринку. Проте ключовим серед усіх зазначених посад є редактор, який об'єднує зусилля всіх учасників підготовки видання та направляє їх роботу на реалізацію концепції видання [13].

До головних етапів підготовки книжкового видання ми відносимо підготовчий, редакційний, виробничий і маркетинговий. Лише тоді, коли кожний спеціаліст буде якісно, добросовісно та злагоджено з іншими виконувати свою роботу, видавничий ринок буде заповнений конкурентоздатними перспективними виданнями. Особливо це стосується літературно-художніх видань – книг, які вже чимало століть привертають увагу людей образністю, стильовими особливостями авторів, жанрами і тематикою.

Для вдалої, продуктивної, якісної ідеї автору необхідно, насамперед, мати фахові знання з тієї теми, що він обрав для написання рукопису, вдосконалювати свої знання, шукати нові шляхи дослідження. Потрібно, аби автор цікавився новинками літератури як зі своєї теми, так і зі суміжних, ідеями, адже вони можуть так чи інакше наштовхнути на створення нового.

Автор та редактор – це дві рівноцінні за значенням постаті у редакційно-видавничому процесі. Лише злагоджена їх дипломатична робота під час кожного етапу співпраці дасть змогу створити ту видавничу продукцію, котра так чи інакше додасть популярності автору, хорошій репутації редактору та значного престижу видавництву.

У 2007 році в журналі «Літературна Україна» історик літератури написала: «Глибокий аристократизм духу, коли мистецька рафінованість органічно поєднується зі сповіданням простих істин і відчуттям рідного кореня, широка палітра мистецької ерудиції – з вірністю справжнім «земним» цінностям у житті людини». Так описано творчість Віри Вовк (справжнє ім'я – Віра Селянська) – української письменниці, літературознавця, перекладача критиком Михайлиною Коцюбинською у науковій статті «Феномен Віри Вовк».

Протягом всього життя Віра Вовк видає свої книги як в українських видавництвах («Родовід» (Київ), «Пороги» (Дніпропетровськ), «Кур'єр Кривбасу» (Київ), «БаК» (Львів), «Факт» (Київ), «Березіль» (Харків)), що з радістю пропагують літературне слово поетки-емігрантки, так і в зарубіжних. Серед останніх варто виділити Мюнхенське, Ріо-де-Жанейрське, Женевське, Нью-Йоркське, Люблінське та Штутгартське видавництва, котрі, публікуючи книги авторки їхніми державними мовами, видають україномовні книги (серед них переклади Вірою Вовк творів національних письменників) [6].

Співпрацюючи з Ріо-де-Жанейрськими, Нью-Йоркськими та Женевськими видавництвами та готуючи до випуску у світ свої чергові книги, Віра Вовк зайнялася власноруч зробленими витинанками, звертаючись до українського народного декоративного мистецтва. Яскравим прикладом такої книги є «Мандаля» [7], будучи комбінованим виданням (українською та англійською мовами), що побачила світ у 1980 році в Ріо-де-Жанейро. Видавництво погодилося використати авторські витинанки-ілюстрації, які, до речі, є кольоровими, з якісним поліграфічним відтворенням, що було доволі рідкісним явищем в аналогічній видавничій продукції Радянського Союзу.

Тематично схожою за ідеєю є книга «Казка про вершника» [5], видана у співпраці Ріо-де-Жанейрського та Нью-Йоркського видавництв у 1992 році. Знову ті ж таки ілюстрації-витинанки, зроблені авторкою, креативно та

модерно опрацьовані художніми редакторами видавництв. Схожого принципу дотримано у книгах «Іконостас України» [3] та «Молебень до Богородиці» [8], де використано авторські ікони в яскравій обробці зарубіжних редакторів.

Кожна ілюстрація таких книг є наклеєною на сторінках, що й відрізняє доволі оригінальні видання Віри Вовк від інших авторів. Окрім того, співпраця з іноземними видавництвами авторкою дає змогу порівняти якість видавничої продукції закордоном та в нашій державі. Висновок не змушує довго на себе чекати: іноземні книги значно яскравіші, креативніші, нестандартних форматів, із твердою палітуркою, що вже десятки років не змінюють свого привабливого зовнішнього вигляду. А також, як ми можемо побачити, на відміну від українських видавничих стандартів, іноземні не звертають жодної уваги на такий момент як вихідні відомості видання – у них ці дані взагалі відсутні.

Нещодавно мала змогу поспілкуватися зі співробітниками київського видавництва «Родовід», які в тій чи іншій мірі працювали з авторкою, допомагали у випуску у світ видавничої продукції, радили, підтримували. Попрацювавши з книгами «Театр» [12], «Спогади» [11], «Проза» [10] та «Поезії» [9], що вийшли друком у цьому видавництві, маємо логічні висновки:

1. видавництво з відповідальністю підійшло до стильового оформлення всіх книг, котрі авторка видавала у них, уніфікувавши на всіх обкладинках розмір кеглю, види шрифтів, яскравість та контрастність ілюстрацій тощо;

2. залучивши відому художницю, свою подругу Зою Лісовську до оформлення книг, авторка не лише виграла у плані якісних ілюстрацій до своїх книг, а й додала престижу видавництву, котре вже десяток років співпрацює з художницею задля художнього оформлення книг;

3. на відміну від іноземних видавництв, редактори не так ретельно займалися вичиткою текстів та їх редагуванням, що потягло за собою значну кількість мовностилістичних, орфографічних та технічних помилок у книгах.

Постать Віри Вовк є особливою в літературному процесі як самої України, так і її діаспори. Весь арсенал видавничої продукції, що невпинними темпами з'являвся, з'являється і, будемо вірити, ще з'являтиметься з-під професійних рук якісних видавництв, яскраво ілюструє самотність та неповторність творів авторки, популяризацію серед широких мас українського літературного слова.

Отже, можна зробити висновок, що в межах наукової роботи неможливо дослідити всі аспекти співпраці автора та редактора, тому вважаємо, що ця тема потребує значно ширших пошуків та дослідження в інших дослідницьких роботах.

Список використаних джерел

1. *Видання. Вихідні відомості (ISO 8:1977, NEQ; ISO 1086:1991, NEQ; ISO 7275:1985, NEQ) : ДСТУ 4861:2007. – [Чинний від 2009–01–01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – 50 с. – (Національний стандарт України).*

2. Видання. Основні види. Терміни та визначення (ISO 5127/2:1983) : ДСТУ 3017-95. – [Чинний від 1996–01–01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 1995. – 34 с. – (Національний стандарт України).
3. Вовк Віра. Іконостас України, «Companhia Brasileirade Artes Gráficas» / Віра Вовк. – Ріо-де-Жанейро – Женева, 1991. – 52 с.
4. Віра Вовк [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: URL: http://uk.wikipedia.org/wiki/Віра_Вовк. – Назва з екрана.
5. Вовк Віра. Казка про вершника / Віра Вовк. – Ріо-де-Жанейро ; Нью-Йорк, 1992. – 52 с.
6. Вовк Віра. Магічний реалізм по-українськи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://texty.org.ua/pg/article/omelyan/read/2414/Vira_Vovk_magichnyj_realizm_poukrajinsky. – Назва з екрана.
7. Вовк Віра. Мандаля (поряд з еспанським переспівом Марії де Лурдес Мартіні й англійським переспівом Аїлі де Олівейра Гомес) / Віра Вовк. – Ріо-де-Жанейро, 1980. – 120 с.
8. Вовк Віра. Молебень до Богородиці (з німецьким переспівом Удо Денглера і португальським переспівом Аїлі де Олівейра Гомес) / Віра Вовк. – Ріо-де-Жанейро ; Нью-Йорк, 1997. – 102 с.
9. Вовк Віра. Поезії / Віра Вовк. – Київ : Родовід, 2000. – 420 с.
10. Вовк Віра. Проза / Віра Вовк. – Київ : Родовід, 2001. – 446 с.
11. Вовк Віра. Спогади / Віра Вовк. – Київ : Родовід, 2003. – 456 с.
12. Вовк Віра. Театр / Віра Вовк. – Київ : Родовід, 2002. – 448 с.
13. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця : практ. посіб. / М. С. Тимошик. – Київ : Наша культура і наука, 2005. – 560 с. – (Серія «Бібліотека видавця, редактора, автора»).

УДК 655.42

Падалка Г. В.

студентка 4 курсу,

спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник:

Сошинська В. Є.

доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Київського університету імені Бориса Грінченка,

кандидат наук із соціальних комунікацій

ОСОБЛИВОСТІ КНИЖКОВОЇ ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛІ (НА ПРИКЛАДІ ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИНІВ «КНИГАРНЯ «Є» ТА «ЧИТАЙКА»)

Вивчаючи стан і тенденції розвитку книжкової торгівлі в середовищі Інтернет та виконуючи творче завдання як самостійну роботу студентів з

дисципліни «Організація книгорозповсюдження» було проведено порівняльний аналіз діяльності книжкових інтернет-магазинів «Книгарня «Є». Сучасний культурний формат» (<http://book-ye.com.ua/shop/>) та «Читайка. Життя з книгою!» (<http://www.chytayka.com.ua/ua/>).

В асортименті «Книгарні «Є» представлені книги таких видавництв: «Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»», «Свічадо», «Темпора», «Книги – ХХІ», «Піраміда», «Карпатська вежа», «Discursus», «Видавництво Старого Лева», «Нора-друк», «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», «Урбіно», «Основи», «Інтелектуальна книга», «Брайт Стар Паблішинг» (видавнича марка «Брайт-букс»), «Ярославів Вал», «Крок» тощо. Особливість «Книгарні «Є» – вона співпрацює переважно з відомими українськими видавництвами та популяризує українську книгу.

В книгарні «Читайка» представлено продукцію дещо інших видавництв, як українських, так і іноземних, як популярних, так і менш відомих: «Теза», «Марія», «Бао», «Ранок», «Айрис-прес», «Пеликан», «Гроссмедиа», «Клиником», «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», «Видавництво Старого Лева», «Ексмо», «Лениздат», «Фолио», «АСТ», «Иностранка» тощо.

Слід відмітити, що Інтернет-торгівля для обох магазинів є лише частиною діяльності, адже основний напрям роботи – традиційна торгівля книжковими виданнями.

Веб-сайт «Книгарні «Є»» вміщує такі інформаційні блоки: «Читай» (новинки, топ, книгарня рекомендує), «Приходь» (анонси подій, архів подій, огляди подій), «Будь у темі» (дискурс, новини), «Купуй» (Інтернет-магазин, мережа книгарень, книга поштою, гаряча лінія, акції, дисконтна програма), «Спілкуйся» (опитування, галерея, підписка на розсилку, форум, контакти), власне «Інтернет-магазин» та пошук по сайту.

На головній сторінці є доступ до «Каталогу», в якому представлено асортимент книгарні (більше тридцяти розділів); «Інтернет-магазину» зі спеціальними пропозиціями (вміщено 33 популярні книги за низькою ціною); «Інформації для покупців»; інших рубрик, що містять загальну інформацію («Про нас», «Наші книгарні», «Інтернет-магазин», «Для покупців», «Для постачальників», «Контакти», «Партнери»); посилань на Facebook, Twitter, LiveJournal.

Сам блок «Інтернет-магазину» складається з таких частин: передмова, гарантії, вибір книг та замовлення, знижки, друге та наступні замовлення, зміна даних у особистому акаунті, пошук книг, перегляд попередніх замовлень, повернення коштів, конфіденційність. Цю інформацію розмістила адміністрація магазину (наявна версія для друку).

Веб-сайт магазину «Читайка» має наступну структуру: «Новини», «Читайка», «Доставка і оплата», «Бонусна програма», «Особистий кабінет», «Увійти». На відміну від «Книгарні «Є»» є можливість користуватися веб-сайтом з інтерфейсом українською та російською мовами. У вільному доступі графік роботи магазину, карта проїзду, послуга «зворотній дзвінок», вказано номери телефонів книгарні, є посилання на Facebook, Pinterest, Twitter, Google+, ВК. Також є стрічка пошуку, як і в «Книгарні «Є»». Основні розділи на головній

сторінці: «Художня література», «Дитяча», «Захоплення», «Духовний світ та здоров'я», «Бізнес-книга», «Комп'ютерна література», «Освіта та підручники», «Наука й технології», «Подарунки та аксесуари». В кожному такому розділі є по декілька підрозділів. Окремо виділено «Новинки» та «Блог», є можливість надіслати повідомлення. Розробку і розвиток сайту здійснило інформаційне агентство інформаційних технологій та цифрового маркетингу JayaDigital (<http://jayadigital.com>).

Проаналізувавши наповнення основних інформаційних блоків вказаних веб-сайтів можна зазначити, що в обох книжкових магазинах продається література схожих напрямів, представлена торгівля супутніми товарами (листівки, канцелярія тощо). Обидва магазини використовують своєрідний піар-хід – є рубрика «Топ» або «Хіт», в яких представлено десятку найпопулярніших книг. Здебільшого це роблять заради просування того чи іншого видання, для його ще більшої реклами.

Інформація на веб-сайті «Книгарні «Є» свідчить, що книгарня пропонує покупцям замовлення книг через мережу, доставку книг по всьому світу (по Києву – кур'єром, по Україні – «Укрпоштою» та «Новою Поштою», за межі країни – міжнародною авіапоштою України), місця для читання, для ігор дітей, безкоштовний Wi-Fi, полиці для буккросингу, різні публічні заходи (презентації книг, круглі столи, зустрічі з письменниками).

«Читайка», у свою чергу, надає такі послуги: замовлення книг через Інтернет, доставка (кур'єром в межах Києва, самостійне отримання замовлень у книгарні за адресою: м. Київ, вул. Вербова 17, територія книжкового ринку (ст. м. «Петрівка»), доставка «Укрпоштою» та «Новою Поштою»); професійна консультація; участь у різноманітних проектах (наприклад, участь в 2011–2014 рр. у благодійному проекті «Частичка серця»); послуга «Книга під замовлення» (можливість отримати книгу від видавця). Серед масових заходів книгарні є відомі «Літературні Суботники» (зустрічі з письменниками, автограф-сесії, спеціальні акції по суботах); благодійна акція «Даруй радість – даруй життя!» – збір коштів на придбання медичного обладнання; «Зробимо Україну чистою» та «100 книг для сільської бібліотеки». Зауважимо, що «Читайка» активно брала участь у «Книжковому Арсеналі» 2015 р.

Заслуговують на більш детальний аналіз асортимент обох книгарень, продукція яких виробників представлена як супутні товари, які інформаційні та торговельні послуги надають ці Інтернет-магазини, які рекламно-інформаційні засоби використовуються для заохочення покупців. Окремо слід проаналізувати їх цінову політику. Варто зазначити, що навіть в досліджуваних двох книгарнях ціни різняться на одну й ту саму продукцію. Наприклад, хіт продажу «Чарівний сад. Розмальовка-антистрес» Джоанни Басфорд у «Читайці» коштує 79,90 грн., а в «Книгарні «Є» – 93,69 грн. Саме тому Інтернет-торгівля тим і цікава, і зручна, що витрачаючи мінімум часу дистанційно можна придбати будь-яку книгу, при цьому знайти найдешевший варіант.

Серед недоліків можна виділити невідповідність за критерієм «ціна-якість», недосконале поліграфічне виконання представлених в асортименті Інтернет-магазинів книг.

В Україні поступово збільшується кількість «книгарень в мережі» (нам відомо близько 50). Вони створюються при видавництвах, як самостійні підприємства та на базі традиційних книгарень, що підтверджується нашим дослідженням.

Варто зазначити, що українська книжкова Інтернет-торгівля розширює свої межі, збільшується її асортимент, розгортаються нові рекламні кампанії, залучаються до співпраці нові партнери тощо. Популярність такого виду книгорозповсюдження зростає, переважно у великих містах. Але, дивлячись на сучасний стан економіки в країні, існують прогнози про можливість закриття майже третини Інтернет-магазинів в Україні. Однією з причин є прагнення державних фіскальних органів одержати більший контроль над таким видом комерції, змусити кожен Інтернет-магазин мати офіс з відповідальними особами. Крім того, малі компанії (в нашому випадку невеликі Інтернет-книгарні) можуть не витримати конкуренції з «гігантами» книжкової торгівлі. Ще одна із причин – більшість людей обирають традиційний варіант покупок – аби на власні очі побачити книгу. Загальновідомо, що створення оригінального Інтернет-сайту, з дизайнерськими елементами оформлення потребує значних матеріальних витрат.

Ми погоджуємося з думкою головного редактора видавництва «Library-E-Literature» А. Ветрофа, що у порівнянні з традиційними книгарнями, в Інтернет-книгарнях дуже важко знайти потрібну книгу. Пошукові каталоги недосконалі, електронні системи пошуку складні та непродумані, хоча книга – цілком зручний товар з точки зору логістики [1].

Список використаних джерел

1. Ветроф А. Просування сайту в інтернеті і його статистика – видавництво Library-E-Literature [Електронний ресурс] / Алік Ветроф. – Режим доступу: megasite.in.ua/49526-prosuvannya-sajjtu-v-interneti-i-jjogo-statistika-vidavnictvo-library-e-literature.html. – Назва з екрана.

Рудніцька А. А.,
студентка 3 курсу,
спеціальність «Видавнича справа та редагування»,
Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник:
Ярошенко Р. В.,
докторант кафедри літературознавства та компаративістики,
доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю
Київського університету імені Бориса Грінченка
кандидат філологічних наук

ХУДОЖНІ ЗАСОБИ ОФОРМЛЕННЯ ДИТЯЧИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ (НА ПРИКЛАДІ ЖУРНАЛУ «ПІЗНАЙКО»)

За рівнем розвитку періодичних видань для дітей можна проаналізувати розвиток будь-якого соціуму, адже вони являються своєрідним показником виконання чи невиконання державою тих чи інших функцій, стану стратегій морального, розумового та етичного виховання, обрисом культурного і політичного майбутнього країни.

Ми обрали для детального аналізу саме журнал «Пізнайко», адже, вперше побачивши світ ще у 1996 році, він уже давно являється одним із найпопулярніших і найякісніших дитячих періодичних видань на українському видавничому ринку. Авторський склад цього часопису враховує важливість комунікаційного аспекту у творенні номерів, залежність методів подання інформації від вікової категорії цільової аудиторії, що ми також беремо до уваги у дослідженні художнього оформлення дитячої періодики.

Об'єкт дослідження – художні засоби оформлення дитячих періодичних видань.

Предмет дослідження – художні засоби оформлення журналу «Пізнайко».

Мета дослідження – дослідити та проаналізувати художні засоби оформлення дитячих періодичних видань на прикладі журналу «Пізнайко», виявити найяскравіші тенденції в оформленні таких видань.

Завдання нашого дослідження:

- проаналізувати особливості художніх засобів оформлення дитячих періодичних видань;
- проаналізувати еволюцію візуального дитячого періодичного видання «Пізнайко»;
- з'ясувати, які засоби художнього оформлення найдоцільніше використовувати для дитячих періодичних видань.

Методологія дослідження: опис, аналіз, синтез, порівняння.

Практичне значення: Результати дослідження можуть бути використані у практичній діяльності видавців дитячих періодичних видань з метою уникнення помилок щодо їх художнього оформлення та у процесі удосконалення візуального контенту друкованих мас-медіа для дітей.

Художнє оформлення у дитячій періодиці відіграє чи не найважливішу роль у сприйнятті читачами будь-якої інформації. Оформлювачі мають особливу увагу приділяти психологічним особливостям та потребам тієї чи іншої вікової категорії, для якої призначене видання.

Не менш важливим фактом є вивчення та виконання вимог щодо художнього оформлення та відтворення дитячих періодичних видань засобами поліграфії. В Україні є система стандартів та нормативно-правових актів щодо цих аспектів, проте елементи, які іще потребують доопрацювання. Також необхідно удосконалити систему контролю щодо дотримання усіх вимог, що стосуються друкованих мас-медіа для дітей.

Дитяча періодика в Україні зазнавала процесу ретардації через складну соціально-політичну ситуацію, в якій знаходилися освіта та видавнича справа упродовж століть. «Початком становлення української дитячої періодичної преси можна вважати «Домову шкільку» за редакцією Юліана Вислобоцького, яка з'явилась у 1854 році як додаток до рядового часопису «Вістник», що видавався у Відні для «Русинів австрійської держави» [2, с. 383]. Звісно, видання було далеким від сьогоднішніх кольорових журналів, проте його художнє оформлення виконувало, по суті, ті ж самі функції – виховну, навчальну, розважальну.

Важливим моментом у розвитку дитячих періодичних видань з часів незалежності України була поява журналу «Пізнайко» в 1996 році. Проаналізувавши архів цього видання за перший рік його існування, можемо стверджувати, що вже перший номер можна назвати основною подальших традицій цього часопису. Саме в ньому діти вперше побачили в майбутньому відомого персонажа – казкового борсука, який і досі є символом журналу. Слід відмітити, що таке стале використання одного образу чудово впливає на популярність журналу з покоління в покоління.

Беззаперечним є той факт, що автори цього дитячого видання, працюючи над його створенням, дослідили в історичному аспекті переваги і недоліки текстового та візуального матеріалу друкованих дитячих мас-медіа.

Аналізувати вимоги і потреби читача дитячої періодики неможливо без урахування вподобань дорослих, адже саме вони приймають остаточний вибір щодо передплати чи придбання того чи іншого часопису для своєї дитини [3].

Читач отримує перше, основне враження від журналу саме через художнє оформлення, а, в першу чергу, від обкладинки. Саме цей елемент журналу «Пізнайко» є пізнаваним на полицях із пресою як для дітей, так і для дорослих. В перші роки існування цього видання, на обкладинці завжди зображувався символ часопису – борсук, проте на сьогодні цей персонаж на першій сторінці здебільшого замінюють інші казкові герої, образи, розроблені художниками журналу.

Особливістю як тематичного, так і візуального наповнення видання «Пізнайко» є комікс, що подається на першому розвороті кожного номеру. Це є досить популярним сьогодні, тому робить журнал досить привабливим для його потенційних читачів. Що ж до художнього оформлення коміксу, то можемо відмітити хіба що якість виконаних ілюстрацій та оригінальну розробку образів для кожної історії художниками видання.

Особливої уваги заслуговує художньо-технічне оформлення рубрикації в цьому виданні, яке ми вважаємо за зразок для дитячих періодичних видань. Цей елемент в журналі «Пізнайко» займає оптимальний відсоток місця сторінки, він не є занадто дрібним і важким для сприймання, але й не перетягує на себе основну увагу, таким чином не заважаючи ознайомленню з основною інформацією розвороту. Заголовок кожної рубрики подано у верхньому куті кожної сторінки на фоні заокругленої фігури того чи іншого кольору з невеликим графічним малюнком у цій же фігурі, що відповідає змістовому наповненню у цій рубриці [6].

В сучасних українських дитячих періодичних виданнях ми часто бачимо подання плакатів, розкладів уроків, календарів у новорічних випусках. «Пізнайко» не є виключенням, проте, проаналізувавши ці елементи, не можемо відмітити оригінальності їх подання, хоча вони все одно є досить якісними [4].

У 2014 році в журналі з'явився елемент, який можна назвати унікальним в контенті українських дитячих періодичних видань. Мова іде про своєрідну ілюстровану карту певного куточка світу у кожному номері з поданням у ній основних символів, тварин і рослин цього місця.

Так як в останні роки спостерігається високий рівень зацікавленості географією, мовами та культурою інших країн серед дітей та підлітків, така карта є досить вдалим кроком у розвитку концепції змістового та візуального контенту журналу. Що ж до власне художнього оформлення цієї рубрики, то варто відмітити високий рівень виконання художниками всіх деталей, адже карта є досить різнобарвною і яскравою, проте не відволікає від сприйняття основної інформації. На розвороті знаходиться напрочуд багато різних елементів, проте кожен образ (чи то тварина, чи рослина) поданий не опосередковано, а досить оригінально, з використанням візуалізації образу.

В дитячих періодичних виданнях у підборі навчальної та пізнавальної інформації, на нашу думку, в першу чергу необхідно враховувати вік цільової аудиторії, для якої призначене видання, та психологічні особливості дітей тієї чи іншої вікової категорії [5].

Важливою складовою у сприйнятті дітьми будь-якої нової інформації є її візуалізація. Саме тому автори журналу в кожному номері намагаються якомога більшу увагу приділяти підбору ілюстрацій, зображальному ряду видання. Наприклад, завдяки схематичному зображенню та ілюстраціям діти чудово засвоюють певні логарифми тих чи інших дій. Таким чином, у номері за вересень 2014 року на першому ж розвороті подано схеми можливих ходів у гри в шахи. Досить великі розміри ілюстрацій, направляючі стрілки, легкі відтінки кольорової гама дозволяють дитині легко засвоїти подібну інформацію.

Отже, проаналізувавши художнє оформлення найвідоміших українських журналів та газет для дітей, можемо стверджувати, що на сьогодні найякіснішими виданнями серед них є «Малятко», «Барвінок» та «Пізнайко». Проте і в цих журналах є елементи, які потребують доопрацювання, зокрема, це стосується необхідності дослідження вимог і потреб читачів до таких видань, що пов'язано зі змінами орієнтирів культури та освіти протягом останніх кількох років. Особливої уваги також потребує зміна методів подання деякого візуального матеріалу, враховуючи вік читачів того чи іншого видання. Зараз журнал «Пізнайко» є одним із найпопулярніших і найякісніших українських дитячих періодичних видань. Його візуальний контент зумовлений віковою категорією читачів, інтересами цільової аудиторії, вимогами часу до друкованих мас-медіа для дітей. Художнє оформлення аналізованого часопису є не лише естетичною складовою, але й відіграє важливу роль у виконанні виданням навчальної, пізнавальної та розважальної функцій, що, власне, є основним завданням дитячої періодики.

Список використаних джерел

1. Видання. Основні види. Терміни та визначення (ISO 5127/2:1983) : ДСТУ 3017-95. – [Чинний від 1996–01–01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 1995. – 34 с. – (Національний стандарт України).
2. Нагорна О. Ретроспективний аналіз становлення і розвитку дитячої періодичної преси в Україні (з кінця XIX ст. до 1991 року) / О. М. Нагорна // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. – Бердянськ, 2009. – Вип. XX. – С. 382-393.
3. Орлик О. Тенденції та розвиток сучасної дитячої періодики (2008–2011) / Олена Орлик // Вісн. Кн. палати. – 2011. – № 12. – С. 26–30.
4. Сокірян А. В. Сучасний дитячий журнал: загальна характеристика / Анна Сокірян // Друкарство. – 2006. – № 1 (66). – С. 25–28.
5. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця : практ. посіб. / М. С. Тимошик. – Київ : Наша культура і наука, 2005. – 560 с. – (Серія «Бібліотека видавця, редактора, автора»).
6. Шевченко В. Е. Графічна організація друкованого тексту та його художня інтерпретація засобами складання / В. Е. Шевченко // Наукові записки Інституту журналістики. – Київ, 2001. – Т. 2. – С. 53–69.

Ткачук О. О.

студентка 2 курсу,

спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник:

Сошинська В. Є.

доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Київського університету імені Бориса Грінченка,

кандидат наук із соціальних комунікацій

АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ТА МАСОВИХ ЗАХОДІВ «КИЇВСЬКОГО БУДИНКУ КНИГИ»

Мережа книжкових супермаркетів «Літера» станом на вересень 2015 р. у м. Києві об'єднує 3 магазини: «Київський Будинок Книги» (вул. Льва Толстого, 11/61), «Майн Рід» (вул. Велика Васильківська, 57/3), «Літера» (вул. Артема, 103). Така ж кількість книжкових магазинів цієї мережі є у м. Львів (вул. Шевська, 4, вул. Червоної Калини, 36, вул. Княгині Ольги, 106).

У 2014 р. нами було проаналізовано асортиментні особливості книжкового магазину «Літера» у м. Києві за адресою: вул. Льва Толстого, 11/61, а результати представлено на VIII Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми економічного розвитку підприємств видавничо-поліграфічної галузі» та надруковано в електронному збірнику матеріалів [1].

1 березня 2015 р. книжковий магазин «Літера» було перейменовано у «Київський Будинок Книги». З цієї нагоди протягом періоду з 01.03.2015 р. по 31.03.2015 р. було проведено акцію «Подарунок кожному»: кожен відвідувач, який здійснював впродовж місяця покупки на суму від 20 грн., міг отримати подарунок – подарункові книги, дитячі сувеніри, дисконтні картки PLATINUM, 20% знижки на товар.

Слід відмітити, що впродовж 2015 р. частково відбулися зміни в асортименті книгарні (постійно оновлюється асортимент відділів ділової, наукової, художньої літератури); у співпраці з постачальниками (почала надходити для реалізації книжкова продукція видавництва «Махаон») та у функціонуванні деяких відділів крамниці (наприклад, у букіністичному).

Періодично в «Київському Будинку Книги» на першому поверсі оновлюється виставка «Лідери продажу», серед останніх оновлень: Пауло Коельйо «Адюльтер», Жан-Кристоф Гранже «Пассажи́р», Стівен Кінг «11/22/63», Деніел Кіз «Квіти для Елджернона» та ін.

Серед масових заходів у 2015 р., що привернули до себе увагу відвідувачів, можна назвати такі:

– 23 квітня в рамках програми V Книжкового Арсеналу проводилася презентація унікального видання книги Шолом-Алейхема «Тев'є-Молочник» з використанням оригінального реквізиту спектаклю «Тев'є-Тевель» та за участі народного артиста України Остапа Ступки;

– 30 травня на третьому поверсі книгарні проводився майстер-клас з малювання за участі художників мультсеріалу «Фиксики» Рити Симонової та Володимира Ликова;

– 4 червня було проведено семінар Миколи Сницара «Професія сценарист»-3;

– 17 липня відбулася тематична зустріч з гідом Миколою Шитовим, присвячена Балканським країнам, їх історії, цікавим місцям, культурі та традиціям;

– 19 липня відбулася презентація книги відомого українського театрального актора та педагога Миколи Рушковського «Без антракта»;

– 27 серпня – музично-поетичний вечір поетеси, філолога, акторки Лесі Тишковської (Україна – Франція).

Серед заходів, що заплановані для проведення у жовтні 2015 р. в «Київському Будинку Книги», великі сподівання на семінар Річарда Грема, автора відомої методики викладання іноземних мов «Genki English».

Зараз в крамниці продовжують діяти такі акції:

– з 24 серпня по 12 вересня можна придбати книгу із нової серії «Film Craft». Так делается кино» (видавництво «Рипол-классик»), що складається з семи книг, в якій представлено твори видатних майстрів кінематографа;

– на першому поверсі магазину проводиться шкільний ярмарок;

– протягом вересня місяця діє акція щодо покупки улюбленої книги: улюблене видання можна замовити по телефону, воно буде очікувати покупця за адресою магазину, а працівники пригостять покупця безкоштовним чаєм чи кавою, коли той відвідає крамницю, щоб забрати своє замовлення.

Загалом, можна сказати, що «Київський Будинок Книги» продовжує зростати у розвитку: постійно оновлюється асортимент його книжкової та подарункової продукції, щомісяця проводяться змістовні заходи для людей різних вікових категорій, відвідувачі можуть легко зорієнтуватися у тому, які книги користуються найбільшим попитом серед покупців і реалізуються за доступними цінами, адже кожен книжковий відділ крамниці має таку рубрику. За допомогою соціальних мереж (наприклад, <https://www.facebook.com/KievskiyDomKnigi>) стало можливо долучитися до спільноти «Киевский Дом Книги – Столиця вдихновения!» та отримати 11% картку знижок на товари.

Список використаних джерел

1. Ткачук О. Асортиментні особливості книжкового магазину «Літера» / О. Ткачук // VIII Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Актуальні проблеми економічного розвитку підприємств видавничо-поліграфічної галузі» : зб. матеріалів / М-во освіти і науки України, НТУУ «КПІ», ВПІ, каф. ОВПК. – Електрон. вид. – Київ, 2014. – С. 82–84.

2. *Київський Будинок Книги [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – Режим доступу: //http://bookhouse.kiev.ua. – Назва з екрана.*

УДК 655.4 (476) «15/17»

Ярмак Н. А.

*студентка 4 курсу,
спеціальність «Видавнича справа та редагування»,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

Науковий керівник:

Поліщук Т. І.,

*викладач кафедри реклами та зв'язків з громадськістю
Київського університету імені Бориса Грінченка*

ІСТОРІЯ ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ БІЛОРУСІ: XVI - XVIII СТОЛІТТЯ

Вивчення історії видавничої справи тієї чи іншої країни має велике значення для її нащадків, адже книга – одне з найбільших джерел духовності будь-якої нації. І кожна країна, із своєю історією книгодрукування, робить надзвичайних внесок у світову культуру.

Звичайно, зі слов'янських народів найскоріше прийшло друкарство до тих, що найближче стикалися з німцями. Це були чехи, і вони перші розпочали слов'янське друкарство, ще року 1478. А чим дедалі на схід, тим пізніше пробивалося друкарство. Проте розвиток друкарства в інших слов'янських країнах має не меншу історичну та культурну цінність. Тому в даній статті подано на розгляд розвиток книгодрукування у східних слов'ян, а саме на території Білорусі.

Дослідженню видавничої справи Білорусі присвячені наукові праці Л. Гайдай, Я. Запаско, Л. Ковальчук [1; 2; 7]. Вченими проаналізовані документи, які висвітлюють зародження та розвиток друкарства в Білорусії та поза етнічною територією країни.

Діяльність білоруських друкарів поза етнічною територією країни розпочалося ще із 20-х рр. XV ст. Пов'язаний цей процес із ім'ям гуманіста, просвітителя та друкаря Франциска Скорини. У передмовах випущених ним книг Скорина постійно підкреслював, що ціль його діяльності – послужити простим людям, допомогти їм, «познать мудрость и науку», вчити людей, «абы, научившиися мудрости, добро жили на свете» [3, с. 98]. Починається його діяльність 1517 р. у Празі. Перша випущена Скориною друкована книга – «Псалтир», використовувалася і в богослужінні, і як посібник для навчання грамоті. Того ж року Скорина випустив ще одну визначну книгу «Біблія Руська» на білоруській мові. Особливості цієї Біблії – в коментарях, які

розширювали світогляд читачів. До 1521 р. Скорина видав 23 біблійні книги Старого Заповіту. Плідний був і період його діяльності у Вільно, де були видрукувані «Мала подорожня книжечка» і «Апостол» (1523-1526 рр.). Книги Скорини розповсюджувались в Білорусії, Україні та Росії. Проте церква зустріла їх вороже, вважала еретичними, тому спалювала і знищувала. Про останні роки Скорини нічого не відомо, але його книги були зразком для випуску майбутніх слов'янських друкованих видань.

Початок масового книгодрукування на території Білорусі припадає на середину XVI ст. і пов'язане з часом створення першої друкарні у Бресті, заснованої у 1553 р. за сприяння канцлера Великого князівства Литовського Мацея Радзивілла. Основною метою створення цієї друкарні було поширення польських кальвіністських книг. У 1558 р. була відкрита ще одна друкарня у Бресті, в якій майстер Мурмеліус надрукував багато видань антикатолицького змісту. Саме тут був створений шедевр того періоду «Брестська Біблія» (1558 р.).

Важливе значення у білоруському книговиданні належить типографії у Несвіжі, яку в 1562 р. створив Степан Будний. Книги, надруковані тут, призначались для простих людей і мали виховну мету. Найвідомішими серед них були «Виправдання грішної людини перед Богом», «Катехізіс» та «Про світську владу» [5-7]. До того ж, «Катехізіс» – перша книга білоруською мовою.

Важливе значення для історії книгодрукування Білорусі має діяльність типографії у Заблудові, що була заснована наприкінці 50-х рр. XVI ст. у маєтку магната Григорія Хадкевича. Активну участь у її створенні брали Іван Федоров та Петр Мстиславець. Найвідоміша книга, що вийшла у типографії – «Повчальне Євангеліє» (1568-1569 рр.) [8].

Провідну роль у становленні видавничої справи відіграла діяльність братських типографій, які були поширені у XVII ст. Одна із найвідоміших – Віленська братська типографія, яка займалася випуском не лише богословської літератури, а й підручників для братських шкіл. Значною подією в житті братських видавництв став вихід «Граматика слов'янської» Лаврентія Зизанія [5, с. 165], яка протягом 25-ти років використовувалась як підручник на території Білорусі, Литви та України.

У 1630 р. при Кутеїнському монастирі з'явилась типографія під керівництвом Спиридона Соболя, який здобув визнання не лише як друкар, а й як перекладач, володів російською, українською, польською, грецькою, латинською мовами. У друкарні випускались книги не тільки богословського спрямування, а й навчальна література, твори світських авторів, церковно-полемічні тексти. Найбільш відоме видання цієї типографії – «Лексикон славенороський» Памво Беринди (1653 р.) [5, с. 179]. Друкарня стала центром білоруської кириличної книги та проіснувала до 1654 р.

Із 60-х рр. XVII ст. у книгодрукуванні Білорусі починається затяжна криза, що співпала із загальним соціально-економічним занепадом Речі Посполитої та утисками з боку католицизму. Тривалі війни, погіршення громадсько-політичних умов призвели до розорення братств, припинення

діяльності майже всіх братських типографій. Відновлення і розквіт книгодрукування припадає на кінець XVII ст.

У XVIII ст. видавнича справа стрімко розвивається, з'являються нові центри книгодрукування. Найбільш потужною у цей період стає Супрасльська типографія, що існувала при монастирі. В ній друкувалася література переважно церковно-службового та духовного спрямування.

Після трьох поділів Речі Посполитої білоруські землі опинилися у складі Російської імперії, де з кінця XVIII ст. книгодрукування національною мовою було заборонено. У 1797 р. Мінським губернським правлінням була заснована перша державна типографія для видання офіційних розпоряджень і звітів. Книги білоруською мовою випускались невеликими накладками переважно за кордоном, наприклад, у Женеві, Лондоні та Кракові.

Підводячи підсумки варто наголосити, із розвитком інформаційних технологій і поліграфічного мистецтва, надзвичайно важливим є ознайомлення народу із історії видавничої справи – її зародженням, створенням перших друкарень, а також формуванням поліграфічних традицій. Адже саме книговидавнича справа є постійною і невід'ємною частиною життя населення, рушійною силою розвитку освіти та науки країни.

Звичайно, цією «рушійною силою» для слов'янського народу були чехи, однак книгодрукування на території Білорусі уже активно розвивалося з XVI ст., а якщо говорити про діяльності білоруських друкарів поза етнічною територією країни, то ще з XV ст. Саме тому їх діяльність зіграла надзвичайно важливу роль у розвитку книгодрукування слов'ян.

Список використаних джерел

1. Гайдай Л. І. *Історія України: персоналії, терміни, назви і поняття (1648-1917) : навч. посіб.-коментар / Л. І. Гайдай ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : Вежа, 2008. – Т. 1. – 507 с.*

2. Запаско Я. П. *Пам'ятки книжкового мистецтва: українська рукописна книга / Я. Запаско. – Львів : Світ, 1995. – 480 с.*

3. Ісаєвич Я. *Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми / Ярослав Ісаєвич ; НАН України ; Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича ; відп. ред. Ю. Ясіновський. – Львів 2002. – С. 94-104.*

4. *Історія книги : навч. посіб. для студ. спец. «Бібліотечна справа» / [уклад. С. Никитюк ; техн. ред. Т. Філіпчук]. – Кам'янець-Подільський, 2011. – 176 с.*

5. *История книги / [под ред. А. Говорова, Т. Куприяновой]. – М. : Светотон, 2001. – 346 с.*

6. *Катехізіс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%85%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%81>. – Назва з екрана.*

7. Ковальчук Г. І. *Рукописні книги та стародруки : навч. посіб. / Г. Ковальчук. – Київ, 2011. – 100 с.*

8. *Культура Білорусі в XIV - XVI ст. [Електронний ресурс] : іст. портал. – Режим доступу: <http://history-house.ru/istorija-belarusi/163/870-kultura-bilorusi-v-xiv-xvi-st>. – Назва з екрана.*

9. *Тимошик М. С. Історія видавничої справи : підруч. для студентів вищ. навч. закладів, які навчаються за спец. «Журналістика» і «Видавнича справа та редагування» / М. С. Тимошик. – Київ : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.*

Автори публікацій

Барон Ірина Вікторівна – студентка 4 курсу, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Київський університет імені Бориса Грінченка

Галака Яна Віталіївна – студентка 4 курсу, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Київський університет імені Бориса Грінченка

Захарчук Олеся Володимирівна – студентка 4 курсу, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Київський університет імені Бориса Грінченка

Івченко Анастасія Федорівна – студентка 2 курсу, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Київський університет імені Бориса Грінченка

Кириєнко Людмила Миколаївна – студентка 2 курсу післядипломної освіти, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Рівненський державний гуманітарний університет

Коляда Лілія Анатоліївна – студентка 3 курсу, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Відокремлений структурний підрозділ – Канівський гуманітарний інститут Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Лобанова Єлизавета Леонідівна – студентка 4 курсу, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Київський університет імені Бориса Грінченка

Максименко Олена Сергіївна – студентка 2 курсу, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Київський університет імені Бориса Грінченка

Мальцева Ольга Андріївна – студентка 2 курсу, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Київський університет імені Бориса Грінченка

Ніколаєнко Катерина Олегівна – студентка 6 курсу, спеціальність «Документознавство та інформаційна діяльність», Одеський національний політехнічний університет

Озеранська Марина Русланівна – студентка 3 курсу, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Київський університет імені Бориса Грінченка

Падалка Ганна Вадимівна – студентка 4 курсу, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Київський університет імені Бориса Грінченка

Ражик Лідія Вікторівна – студентка 5 курсу, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Рівненський державний гуманітарний університет

Рудніцька Анастасія Андріївна – студентка 3 курсу, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Київський університет імені Бориса Грінченка

Ткачук Ольга Олегівна – студентка 2 курсу, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Київський університет імені Бориса Грінченка

Хімейчук Віра Михайлівна – студентка 5 курсу, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Рівненський державний гуманітарний університет

Хоменко Ганна Юріївна – студентка 3 курсу, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Київський університет імені Бориса Грінченка

Хомич Наталія Анатоліївна – студентка 5 курсу, спеціальність «Документознавство та інформаційна діяльність», Рівненський державний гуманітарний університет

Цюра Маргарита Анатоліївна – студентка 4 курсу, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Київський університет імені Бориса Грінченка

Чумак Ангеліна Сергіївна – студентка 4 курсу, спеціальність «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», Київський національний університет культури і мистецтв

Ярмак Наталія Анатоліївна – студентка 4 курсу, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Київський університет імені Бориса Грінченка

Наукові керівники

Грушевська Юлія Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності Одеського національного політехнічного університету

Зотова Вікторія Анатоліївна – директор бібліотеки Київського університету імені Бориса Грінченка

Крет Ольга Віталіївна – кандидат політичних наук, доцент кафедри документальних комунікацій Рівненського державного гуманітарного університету

Макарова Марія Володимирівна – кандидат культурології, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка

Масімова Лариса Гагиківна – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка

Міляевич Ірина Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри бібліотекознавства і бібліографії Рівненського державного гуманітарного університету

Поліщук Тетяна Ігорівна – викладач кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка

Прокопенко Лілія Сергіївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка

Сокур Людмила Анатоліївна – кандидат історичних наук, в. о. доцента кафедри книгознавства та загальнонаукової підготовки Відокремленого структурного підрозділу – Канівський гуманітарний інститут Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Сошинська Вікторія Євгенівна – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка

Сошинська Ярослава Євгенівна – кандидат історичних наук, доцент Національного технічного університету України «КПІ», виконавчий директор Української бібліотечної асоціації

Трачук Людмила Федорівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри бібліотекознавства і бібліографії Рівненського державного гуманітарного університету

Швецова Галина Миколаївна – доктор історичних наук, професор кафедри бібліотекознавства і бібліографії Рівненського державного гуманітарного університету

Шипота Галина Євгенівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри книгознавства і бібліотекознавства Київського національного університету культури і мистецтв

Ярошенко Роман Васильович – кандидат філологічних наук, докторант кафедри літературознавства та компаративістики, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка

***Бажаємо учасникам конференції
подальших успіхів у науковій діяльності!***

Електронне видання

Бібліотека у цифровому медіасвіті

МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

25 вересня 2015 р.

м. Київ

Адреса оргкомітету:

04053, м. Київ, вул. Маршала Тимошенка, 13-б, ауд. 110

Київський університет імені Бориса Грінченка

Телефон: (044) 428-34-10,

E-mail: krzg@kubg.edu.ua